BONDIA® ARUBA

E

Nos infrastructura ta...
Den decadencia, pero solucion...?

Diasabra 28 di October 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

EPB Oranjestad ta bati alarma pa problema social y inseguridad

Pagina 3

- **Invoerrechten pa medicina ta 6%, mientras pa otro producto no-esencial ta mas abao** Pagina 2
- **Investigacion grandi riba Departamento di Inmigracion Aruba** Pagina 4
- **Nacionnan Uni ta apunta panel di 39 miembro pa maneho di inteligencia artificial** Pagina 16

Aruba ta resalta den Campeonato Mundial di Domino na Las Vegas

Pagina 17

Rechaso na Colombia pa anuncio di presencia di disidencia di FARC den jornada electoral

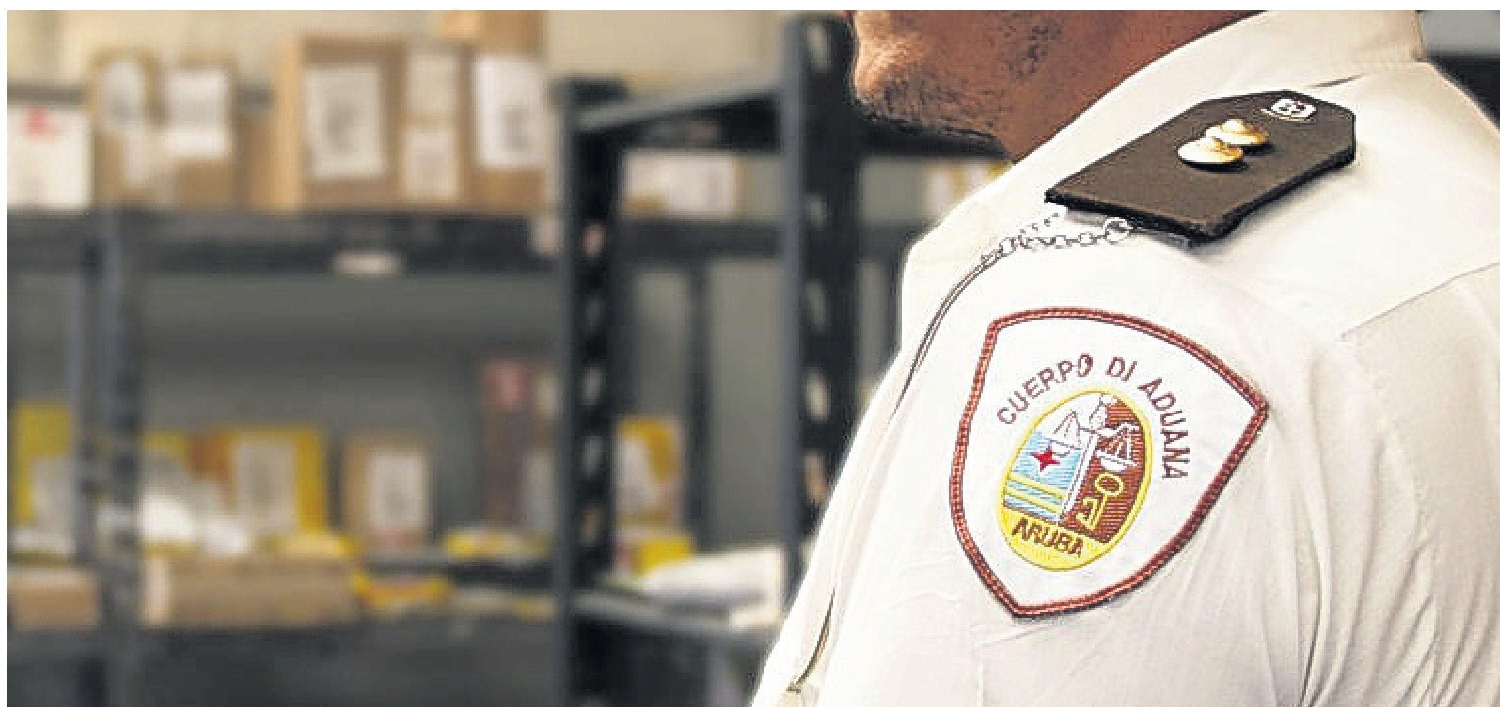
Pagina 10

Merca ta expande esfuersonan pa corta fondo pa Hamas

Pagina 19

Invoerrechten pa medicina ta 6%, mientras pa otro producto no-esencial ta mas abao

Medicina ta algo esencial pa salud, pa scapa bida di hende. Un hecho cu tal-bes hopi den comunidad no tin conocemento di dje ta e tarifa di invoerrechten cu mester paga na momento di importa medicina. Como algo esencial y indespensabel, por a pensa cu e invoerrechten pa importa medicina lo ta menos cu otro productonan cu no ta esencial, pero lamentablemente esaki no ta e caso.

Si mira documentonan oficial pa loke ta e tarifa di invoerrechten cu productonan mester paga, por mira cu medicina tin un tarifa di invoerrechten di 6%. Pero di otro banda producto manera por ehemplo joyas, cu ta un luho y no un necesidad, tin un tarifa di invoerrechten di 3%.

Den ultimo tempo AZV a cambia su lista di remedinan cu ta wordo cubri, introduciendo e conocido 'eigenbijdrage'. Director di AZV, Edwin Jacobs, a splica Bon Dia Aruba fin di aña pasa cu tur remedi cu ta riba e lista positivo ta wordo cubri pa AZV. Si e remedi no ta riba lista positivo, e unico forma cu por wordo cubri ta den loke nan ta yama e lista di "criteria". Esey ta nifica cu pa e pashent por haya remedi, mester cumpli cu cierto criteria. "Esaki ta un otro sistema, algun di remedinan cu a wordo saca for di e lista positivo a pasa bay riba e lista di criteria. Esaki basicamente pa uso cronico tanten cu no ta remedinan cu ta over de counter – esey ta remedinan cu nos no ta cubri mas. Ora un persona ta yega na Botica bay den reki y pikie", el a bisa.

Tabata na october di aña pasa cu a introduci e cambionan aki. Conforme e Decreto Nacional di dia 13 di juli 2022, entrante 1 di oktober e lista positivo di remedinan cubri pa AZV a conoce cambio. Esaki ta resultado di e asina yama "5 Wave model" cu a keda diseña pa cumpli cu e peticion den reduccion di gastonan di AZV cu 60 miyon florin pa aña. E lista di remedi di AZV tin 3 cambio importante:
Un grupo di remedi cu ya no ta wordo produci ta keda elimina di e lista y no tin efecto pa e aseguradonan.
Remedinan cu por wordo cumpra den botica sin receta di dokter, manera Paracetamol y Dika, ta keda saca di e lista y e asegurado mes lo tin cu paga esaki. Ta yama esaki e remedinan "OTC" (Over The Counter) y generalmente nan ta na prijs razonabel.
Cierto remedinan ta keda cubri solamente ora ta cumpli cu e criterianan estableci. Asegurado cu malesanan cronico ta keda ricibi nan remedi. Solamente si resulta cu no ta cumpli na e criterionan estableci, e ora e asegurado lo mester paga pa e remedi aki.

Reportero di Bon Dia Aruba a cerca Minister di Salud Publico, Dangui Oduber pa puntra si e tarifa di invoerrechten tin algun efecto ariba e lista di remedinan cu AZV ta cubri y si por ehemplo baha e invoerrechten di remedi, esaki no lo por yuda pa AZV cubri mas remedi di locual nan ta cubriendo aworaki? Si e remedi tabata mas barata pa obtene, por asumi cu esey lo tin un consecuencia riba e reduccion di gasto cu cual AZV mester cumpli segun acuerdonan cu Hulanda.

Reportero di Bon Dia Aruba no a ricibi contesta di Minister Oduber prome cu e ciere di e edicion.

Ta cuestionable kico ta e criterio cu a usa pa scoge e tarifa pa cada categoria. Esaki mirando e situacion financiero dificil cu pueblo di Aruba ta pasando, ocasiona pa desaroyonan internacional manera guera y inflacion. Por cuestiona pakico productonan manera cuminda y remedi, cu ta esencial pa biba, ta haya un tarifa mas halto di invoerrechten compara cu joyas, cu ta algo cu no ta esencial en absoluto. Ken precies ta beneficia di un tarifa abao pa joyeria?

Tambe Bon Dia Aruba a puntra minister di Finanzas, Xiomara Maduro tocante e decision pa pone un tarifa mas halto riba remedi compara cu joyas. El a contesta brevemente indicando cu lo referi e pregunta pa Aduana. Esaki por nifica cu ta Aduana ta dicidi ki invoerrecht ta cobra pa cada producto?

Con ta dicidi e categoria di un producto?
A traves di documentonan oficial, obtenibel riba website di Departamento di Aduana como tambe di Departamento di Impuesto, por lesa e reglanan general pa interpretacion di e sistema di clasificacion di tarifa di invoerrechten, e sistema riba cual ta basa y dicidi e tarifa di invoerrechten cu cada producto ta paga.

E documento ta splica cu e mencion di un producto den un post tambe ta referi na e bien ey den un estado no completo of no finalisa, y tanten cu e caracteristicanan esencial di e producto finalisa of completo ta presenta. E mencion aki tambe ta referi na un producto completo of finalisa of un producto cu, riba base di e frase anterior, por mira como bon, ainda si e ta wordo ofreci den un estado desmantela of no-desmantela.

Den e documento ta sigui splica cu den un post cu ta referi na un substancia no solamente ta nifica cu e substancia ey den su estado puro, sino tambe mescla of conecta cu otro substancianan. Similarmente, den un post cu ta referi na trabaonan di un substancia no solamente ta nifica trabaonan cu ta constitui completamente for di e substancia ey, sino tambe trabaonan cu ta constitui parcialmente for di e substancia ey. E mescla- y trabaonan compuesto, manera nan a wordo describi bao di regla di clasificacion 3, ta wordo clasifica atendiendo na e principionan menciona bao di regla di clasificacion 3.

Si un producto pa algun otro motibo por cay bao di dos of mas post, e clasificacion ta tuma luga di e siguiente manera:
E post cu descripcion mas specifico tin preferencia bao di e postnan cu tin un caracter mas general. Sinembargo, si dos of mas post ta referi cada un na solamente un parti di e substancia- of elementonan cu ta forma un mescla of un producto, of na un parti di e articulonan, den caso di productonan forma pa benta na detaye, e postnan ey, relaciona cu e mesclanan y producto ey, ta wordo menciona como specifico mes, a pesar si un di e otro postnan ta duna un descripcion mas completo of exacto tocante e producto.

Segun e documento ta sigui indica, mescla- y trabaonan cu a wordo constitui for di of cu a wordo conecta cu diferente substancianan, asina mes como producto den stelnan of asortamento forma pa benta na detaye, cu no por wordo clasifica conforme cu e reglanan menciona bao di regla di clasificacion 3a, ta wordo clasifica segun e substancia of e producto di cu ta determina su caracter esencial, si esaki por ser determina.

Den e casonan den cual e clasificacion, basa riba e stipulacionnan di partinan a y b, no ta posibel, e post cu ta ultimo riba e lista ta wordo aplica. Tur e sorto di clasificacionnan aki tin influencia riba con ta cobra invoerrechten pa un producto.

EPB Oranjestad ta bati alarma pa problema social y inseguridad afectando muchanan den scol

Educacion Profesional Basico (EPB) di Oranjestad ayera mainta a duna un conferencia di prensa debi na incidentenan cu ta tumando luga den e institucion relaciona cu seguridad di studiante y maestronan Aunke e situacion ta bin tumando luga for di basta aña atras, nan a sigura cu a traves di tempo e situacion ta birando pio.

Par di dia atras a bira conoci den comunidad un bringamento hopi fuerte entre studiantenan, na unda un di nan a dal otro cu un mokete y e hoben a cay flauw. Pa e motibo ey, Erwin Lopez, director di e institucion aki conhuntamente cu director di San Nicolas, managernan, entre otro, a dicidi di yama un conferencia di prensa pa splica kico ta bin pasando na EPB Oranjestad y loke a sali den prensa, unda nan a haya prudente pa trece dilanti e situacion y ademas di pidi e ayudo necesario na instancianan concerni.

Manera a mustra riba diferente medio di comunicacion, tin basta problema na scol specialmente pafo di cura di scol, unda EPB ta haya alumnonan di tur bario y di diferente scol. Na EPB den e prome dos aña ta educacion general y e siguiente dos aña nan ta haya educacion profesional. Meta di e scol ta pa cada alumno cu caba sa un profesion of ofishi y asina por sigui studia of por bay traha. Tambe nan ta enfoca hopi riba norma y balornan pa na momento cu e alumnonan sali for di cura di scol, nan ta un bon persona pa sociedad.

Na e momentonan aki nan ta conta cu 1.000 studiante di cual un grupo hopi chikito ta duna nan "basta dolor di cabes," manera Lopez a señala.

Problemanan social ta permanece y ta birando mas grandi

Pero loke ta sucediendo ta hopi preocupante, tanto pa studiante, maestro y pa e comunidad mes. Lopez a sigura cu tin basta gang den barionan cu cada dia ta birando mas agresivo, unda nan ta bin haciendo mas uso di arma. Y den barionan tin hopi problema social cu ta drenta den nan cura di scol, dunando como consecuencia cu nan ta purbando di tur manera pa bringa esaki cu trahadonan social y psicologo pa duna ayudo na muchanan problematico, pero nan ta ripara cu e problema ta birando mas grandi.

Na momento cu ta haci buskeda nan ta bin hayando "hopi arma" cu segun Lopez, no ta ser usa directamente den cura di scol, pero si e ta duna un preocupacion grandi entre e mayor- y docentenan.

Nan ta conta cu 2 security guard pa 1.000 mucha loke no ta suficiente, mirando e cantidad di caso nan ta solicitando mas ayudo. Esaki a trece como consecuenciacu e docente- y alumnonan no ta sinti nan mes sigur mas na scol, na unda a yega momento cu nan a bisa cu nan kier papia cu e bestuur. Nan a papia cu direccion caba, unda a splica nan na unda nan por yega y kico tur nan ta haciendo pa preveni e problemanan aki.

Lopez a sigura cu bestuur di biaha a tuma accion y nan a logra haya gesprek cu ministernan di Enseñansa y Husticia, unda nan a logra haya 2 guard extra pa yuda riba tereno.

Suplica pa mayornan pa duna un man cu nan yiu

E problema, segun Lopez, ta sinta den e hecho cu nan ta suplica mayornan pa papia cu nan yiunan. "Nos mester ayudo di mayornan, pasobra e problema social no ta un problema directamente di scol. Nos ta bring'e tur dia, nos ta aporta di nos banda tur lo cual nos por, pero mayornan tin cu duna nos un man. Nos so no por y nos no sa kico mas pa haci." Lopez a sigura.

Lopez tambe a remarca cu si comunidad ta haya un impresion malo di e scol aki cu no ta bon, cu tin hopi pelea y ta hopi peligroso, "esey no necesariamente ta e caso. Den cura di scol nos tin nos problema, pero pafo di cura di scol nos no tin control riba dje. E peleanan cu ta pasa pafo di scol, nos ta actua como hende, pero como scol no tur ora bo mag di para pelea. Bo ta par'e pasobra bo ta hende grandi y tur hende den sociedad tin deber di para esey. Si mañan bo yiu ta bringa, bo ta desea pa cualkier hende stop e pelea. Esey ta cosnan cu nos tur tin cu aporta na dje pasobra e ta yuda den situacion aki."

Nan tin hopi problema di bullying (termento) cu ta ser bringa pafo di cura di scol y ademas problemanan di gang cu tambe ta ser bringa pafo di cura di scol. Pa esaki, Lopez a comenta cu Polis ta di acuerdo pa yuda nan intensificando e controlnan rond di scol y den cura di scol pa cana rond.

"Docentenan ta sinti nan mes insigur, pero mi mester bisa cu desde cu nos a haya ayudo, nan ta wardando kico ta bay pasa y nan ta menos preocupa. Pero nos mester ayudo y esey ta e realidad." Lopez a bisa.

E tendencia ta cu poco poco e nivel di violencia ta escala y Lopez ta sigura cu tin basta mucha cu ta den gang; pero na scol mes por ta 30 ta esnan cu di berdad ta causa problema.

Nan a yega di papia cu mayornan caba, pero ta bay yama back pa presenta na reunionnan pa asina informa kico ta pasando y kico scol ta spera di nan. "Hopi mayor ta traha di 6or mainta te 5or di atardi, nos tin hopi mucha cu ta na cas nan so, cu mucha ta cria mucha; pero mayornan tin cu haci mas esfuerso pa reeduca of guia nan yiu miho ainda."

Mayornan consciente ta bay scol no solamente pa problema, sino tambe pa wak con nan yiu ta bayendo cu scol.

Hopi arma blanco haya na scol

Pa e pregunta riba ki tipo di arma ta drenta den tereno di scol, Lopez a comenta cu ta hopi arma blanco como slagersmes, hasta cuchiunan chikito, schroevendraaier, cu ta arma pa hinca. A yega di papia tocante arma di candela, pero nan no a haya esaki nunca.

Pa loke ta trata camaranan di seguridad, Lopez a bisa cu tin un proyecto di camara pa scolnan cu mester ehecuta door di minister di Husticia.

Solucion

E solucion na e momentonan aki ta pa pone mas guardia di seguridad. Nan ta bay haci mas buskeda pa saca mas arma for di tereno di scol. Ademas si un mucha no por funciona riba tereno di scol debidamente, tin cu sak'e y pon'e den un trayectorio apart, debi cu no ta un solucion pa kita e mucha for di scol y mande' riba caya unda e mucha su condicion ta bay bira pio.

"Nos mester rondia un manera pa e muchanan aki haya atencion hopi mas, no solamente pa nan sin ofishi pero pa nan wordo reeduca. E tarea social ta bira hopi grandi, pasobra e muchanan aki pa hopi biaha no tin e di cas y eynan nos tin cu enfoca riba dje."

Pa tur e motibonan aki nan ta haci un yamado na instancianan concerni y na mayornan pa papia cu nan yiu, pa motibo cu e problemanan social ta birando mas dificil, y den esaki como scol y como bestuur nan ta bay mira ki medidanan nan por tuma.

Investigacion grandi riba Departamento di Inmigracion Aruba

Riba e hecho cu recientemente a tuma luga, unda un tata a saca su yiu menor di edad a for di Aruba sin passport y sin autorisacion di e mama (Toestemmingsformulier) cu mester wordo legalisa na Departamento di Asunto Huridico, a cuminsa cu un investigacion pa sa precies kico a bay robes den caso aki.

Inmigracion Aruba a kibra su propio maneho cu a wordo rectifica dia 6 di juli 2022 cu e obhetivo pa derecho di mucha y pa preveni secuestro di mucha via aeropuerto di Aruba.

Den un articulo e siman aki, Bon Dia Aruba a trece dilanti fayonan cu instancianan a comete na momento cu un mucha di cinco aña a sali for di Aruba cu su tata via aeropuerto sin paspoort y sin un permiso di e mama.
Un articulo cu a causa reaccion di usuarionan di rednan social cu a enfoca riba un problema di famia, pero mester remarca cu esey no ta relevante, sino e manera con e mucha por a sali for di Aruba, esey tabata e "esencia," di trece dilanti loke a pasa debi na fayonan di instancianan.

Awo por confirma cu tin un investigacion riba con e fayonan aki a tuma lugar. Mas informacion di e caso aki ta bay ta disponible den nos siguiente edicion di Bon Dia Aruba.

Mal tempo a benta abou palapanan na hotel

Ayera mainta un awasero inespera a cay riba isla unda a afecta cierto lugar, manera hotel, unda palapanan a cay y turista a reporta esaki riba rednan social.

Awaseronan ta bin cay den dianan aki, na unda cierto caminda ta ser afecta. E biaha aki tabata na Divi & Tamarijn Aruba, unda palapanan a cay debi na olanan fuerte di lama.

Pa esaki, usuarionan riba rednan social, vooral turistanan, a reporta esaki riba gruponan pa asina mustra con e situacion tabata ayera den area aki unda no a laga dañonan hopi mas fuerte.

Recientemente tormentanan a bin creando e awaseronan aki, cu ta algo normal den temporada den cual nos ta actualmente. Ademas Meteo Aruba a ayera merdia a reporta cu tormenta Tammy a regenera y ta un tormenta tropical, e tabata situa na 350 km oost di Bermuda y tabata moviendo noordwest cu 6km pa ora.

Nan tambe a indica cu por tin potencial awasero e dia aki. Nan a sugeri na ocupantenan di boto chikito pa bay cu cautela cerca di costa na partinan zuidwest te noordwest, esaki debi na labaderanan modera, tambe a sugeri na landadonan y usuarionan di lama pa tene cuenta cu esaki.

Potretnan ta cortesia di usuarionan di Facebook.

Turistanan cu bishita Aruba entre 1 di januari y 30 di juni 2024 por haya un tattoo gratis

Recientemente Aruba Tourism Authority a anuncia cu nan lo ta ofreciendo tattoo gratis, cu tema di Aruba, pa turistanan cu bishita e isla y cu lo kier hiba cu nan un recuerdo special cu nunca nan lo por kita of lubida.

Diferente medio di comunicacion, tanto local como internacional, a publica e noticia aki cu a causa un ola di reaccion den comunidad. E medio di comunicacion local, Noticia Cla, a publica e noticia aki ariba su pagina di Facebook y e publicacion aki a haya un cantidad di comentario di usuarionan.

Pa algun usuario e noticia no tabata uno hopi positivo y varios a chercha e iniciativa aki.
"Ami a kere cu Aruba kier turista di 5 strea. Asina desespera pa turista Mericano Aruba a bira? Kico boso lo duna next pa atrae nan pa bin Aruba? Come to Aruba and get a small property for free!," un usuario a comenta.
El a agrega, cherchando e iniciativa: "E no ta un mal idea! Start un datingsite. "Come to Aruba and get yourself a husband/wife."

E conocido activista local, Anouk Balentina tambe a expresa su opinion ariba e iniciativa aki. "Ta [puntra mi mes] cual tattoo artist lo haya e privilegio y con e procedura lo ta pa selecta y ken ta para responsabel si algo bay robes," el a cuestiona.

"Bon si ta asina hopi placa nan tin, nan yuda paga Hulanda pa gobierno stop di primi pueblo,", "Sinta gasta placa na co'i "kens" y "Ofrece pueblo cu no tin cuminda!," tabata otro di e comentarionan cu usuarionan a pone ariba e publicacion.
Otro usuario a indica cu esaki ta un medida pa por competi contra otro paisnan cu ta mas barata cu Aruba na e momentonan. "E competencia ta hopi grandi. Y Aruba a bira hopi caro. Hopi ta esnan cu ta bayendo otro lugarnan cu ta ofrece casi mescos cu Aruba ta ofrece pagando casi 50% menos," el a bisa.
Turistanan cu bishita Aruba entre 1 di januari y 30 di juni 2024 tin e oportunidad pa haya nan tattoo gratis. Turistanan cu ta cualifica por registra pa e oportunidad aki riba e portal di Aruba y reclama un voucher, tanten cu tin disponible.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Nos infrastructura ta...
Den decadencia, pero solucion...?

Nos infrastructura ta den decadencia; esey ta e comentario cu nos por scucha cada vez cu cay poco awacero. E ultimo dianan no tabata excepcion. Despues, ora solo sali atrobe y e plasnan di awa bira lodo pa despues bira solido atrobe, e critica ta converti den silencio. E buraconan den caminda ta haya e tratamento cu un dentista lo duna na un cliente cu no por paga e opcion mas conveniente pero costoso, y ta haci 'lapwerk' segun budget. Asina tambe gobierno ta opera, semper.

Pero..., awor tin solucion. Gobierno a logra saca hopi mas placa for di economia y cartera di e ciudadano cu loke tabata presupuesta y awor por inverti esaki den e necesidadnan mas prioritario. Nos no a scucha ainda kico exactamente ta bay haci, pero beneficio di duda por ta na su lugar. Sin embargo, esey no por stroba nos di haci nos propio analisis di loke ta necesario. Esey di mes ta trece nos na un tereno mas amplio cu loke ta resalta 'a primera vista'. No ta solamente nos careteranan ta den estado deplorable, tin hopi mas asunto cu ta exigi atencion. Por ehemplo, nos no ta ripara cu ora ta drecha caminda, ta solamente e parti asfalta pa trafico riba wiel ta parce importante. Tin algun caso excepcional unda a corda tambe riba e ciudadano cu ta move na pia o riba bicicleta; den e ultimo caso aki mas tanto nan mester sigui risca nan bida hunto cu e demas trafico pisa. Pero pa loke ta e peaton, un pregunta: ken di nos a purba sali riba caya cu un persona den rolstoel? Con leu bo a yega pa bo topa cu un obstaculo asina grandi cu bo mester a subi caya, exponiendo bida di bo mes y e persona den e rolstoel na peligro? Ki dia ta cuminza realiza cu no ta auto so tin, tin otro manera pa move cu no ta haya ningun atencion. Recientemente a tene henter un seminario o conferencia tocante futuro di personanan mayor na e pais aki, y nos sa sigur cu a trata e tema di facilidad di move cu rolstoel. Esaki no primeramnte dirigi na turista, sino na nos propio ciudadano. Den ambos caso lo mester haci algo, pa cuminza den e casconan urbano unda e aceranan ta un desastre.

Durante e dianan di yobida fuerte no ta e asfalt so a sufri di e consecuencianan di e yobida torencial. Tin hopi lugar unda tin inundacion constante pareu tin yobida fuerte. No ta busca solucion contundente y definitivo, creando e impresion cu e ingenieronan di DOW no ta kere den ciencia cu ta indica nos cu bao di forza di gravedad, awa semper ta bay di ariba pa abao. Por bisa na nan defensa cu tin ora ta e 'sabiduria' di e mandatarionan ta haci cu no ta yega na solucion permanente pa e tipo di problema aki. Di cualkier manera, nos no ta mira solucion pa varios di e casonan aki, pasobra manera bisa caba, e urgencia pa trece solucion ta parce di ta seca pareu cu e awa mes...

Pero nos problemanan di infrastructura ta hopi mas grandi y cuantioso cu solamente caretera y problema di inundacion. Nos tin un problema grandi di awa sushi cu no por bay lama sin mas, bao di obligacion di tratado internacional, y cu ta exigi tratamento previo. No ta trata solamente di e funcionamento debido di e plantanan di purificacion, sino tambe di e sistema di transporte sumamente caro di awa sushi te na e plantanan. Den otro pais por observa proyecto di purificacion local, combina cu riolering di tamaño limita, cu ta haci cu no ta necesario pa transporte caro di awa sushi te na e actual plantanan di purificacion. Ademas e awa purifica ey ta bira disponible localmente pa mantene mas vegetacion den e barionan, algo hopi necesario pa crea un ambiente mas ameno pa e ciudadano.

Tur esey no ta kita e urgencia actual cu tin pa haci algo mas pronto posible cu e exceso di awa sushi cu ta yega na entre otro Bubali, cu ta parce di bira mas urgente ainda, cu apertura di mas y mas acomodacion turistico den e zona, sin nunca tabatin un planificacion drechi pa esaki. Nos por a comprende cu dado momento responsabilidad pa Infrastructura a pasa pa man di nos promer mandatario mes, supuestamente pa evita mayor percance na man di su coleganan cu e no por confia. Sin embargo, nos no por ripara tanto di un maneho mas diligente cu ta atende e asuntonan urgente aki.

E problema cardinal den infrastructura ta cu gobierno no ta mucho mihor cu e ciudadano averahe, cu tambe ta drecha su auto ora e daña y no ta haci, salvo cierto excepcion positivo, nada na mantenimento preventivo. Awa mester pasa hariña pa cos cuminza move. Esaki ta exigi un cambio di mentalidad den gobernacion, unda tur cos cu tin di haci cu planificacion di mantenimento ta sufriendo bao di e eterno escasez di fondo pa por haci mantenimento planifica. Kico esaki ta significa? Atrobe, cu ta yega na, banda di aumenta ingreso, percura tambe pa baha gasto innecesario, pa crea espacio financiero pa mantenimento di infrastructura. Nos ta comprende cu gobierno ta anuncia awor cu lo tin entrada extra cu por dedica na haci inversion den infrastructura. Nos por aplaudi esey pero e no ta resolve e problema structural di desatencion na e tema aki, y e cambio fundamental necesario ey nos no ta mira, ainda.

A.T.A. a presenta Plan y Strategia 2024 na Socio y Agencia Local

Reforsando e marca y posicion di 'The Aruba Effect'

Durante luna di juli 2023, Aruba Tourism Authority (A.T.A.) conhuntamente cu Aruba Hotel and Tourism Association (AHATA) tabata na New York pa locual cu ta ser yama e 'North American Marketing Retreat'. E encuentro aki a conta cu obhetivo principal di evalua esfuersonan cu a tuma luga den 2023, como tambe pa delinea e strategia pa 2024 pa e mercado di Norte America.

Diaranson ultimo, A.T.A. a organisa un siguimento di e reunion cu a tuma lugar den luna di juli 2023 pa asina por actualisa ariba e plan y strategia pa 2024. Durante e mainta aki a conta cu presentacion di Director di e mercado di Norte America di A.T.A, Sjeidy Feliciano, Director di Mercadeo Digital di e mercado di Norte America di A.T.A., Lea Giaquinto, y agencia di mercadeo creativo esta Big Village hunto cu e agencia di relacion publico, Zeno, cu a presenta resumen tocante iniciativanan y campañanan sobresaliente den 2023 y con e informacion aki a stimula e strategia pa 2024, cual tambe a wordo presenta.

Cu esfuersonan cumpli den 2023, ta di menciona cu den Q1 y Q2 di 2023 e "Tourism Receipts" a mustra un subida di 21.3% compara cu 2022. E resultado aki ta reforsa mas ainda e plan y strategia pa 2024, cu tin como meta pa sigui stimula e entrada pa medio di turismo, cu ta ser ilustra entre otro atraves di e "Tourism Receipts".

Como resultado, y teniendo na cuenta tur e informacion ricibi for di socionan, agencianan y miembronan di ekipo local, A.T.A. a presenta e meta principal di mercadeo pa 2024. E meta ta inclui multipel aspecto, entre otro diversificacion dentro di Merca, reforsa conocemento di e marca y posicion di "The Aruba Effect" cu enfoke riba "First Time High-Value Travelers", midi resultadonan den e region y keda inova! Alabes, a presenta strategia di comunicacion, turismo sostenibel, niche marketing, y cooperacion entre operadornan di tour y stakeholder pa 2024.

Pa 2024 ta spera cu e desaroyo di e mercado di Norte America lo ta uno stabiel compara cu 2023. E meta ta pa mantene e crecemento fuerte cu a mira den 2023. Ta anticipa cu e mercado di Norte America, incluyendo Canada, lo mustra un crecemento di 11% na final di 2023 compara cu 2019, esaki ta sigur ariba e meta stipula pa 2023. Pa 2024 ta premira un posibel crecemento di 1% compara cu 2019.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Diferencia entre nos 'e' y esun Hulandes

Den nos edicion di e siman aki atencion pa e fenomeno di e 'e' Hulandes (e asina yama stomme e') cu ta algo totalmente diferente cu e 'e' di idiomanan origina di Latin, cu naturalmente tambe nos conoce y cu ta di mayor uso. E 'stomme e' nos conoce di tur palabra adopta di Hulandes den cual e ta aparece, manera 'bewijs', 'beleid', belasting'. Ademas e ta coincidi den pronunciacion cu e 'u' cu tambe ta aparece den varios palabra Hulandes, manera: bus, brug, dus, lus, y varios mas.

E aceptacion di e 'e' Hulandes no a bay sin su forma intermedio usa pa ciudadano cu no a haya tanto enseñanza formal. Den hopi caso, te awe ainda, nos por scucha e uso di e 'e' pa nos 'normal' na lugar di e 'e' Hulandes aki.
Esey tabata bin dilanti tambe den otro fenomeno relaciona cu ta e adopcion di e manera Hulandes di forma e participio pasado (voltooid deelwoord) cu a haci su entrada den Papiamento, primeramente den uso di verbo cu ta origina den Hulandes. Ehemplo di esaki: pleister (gepleister'), verf ('geverf').

Tambe por nota cu mayoria di hende no ta 'g' na inicio di un palabra manera e ta, pero ta realmente pronuncia un 'h'. Ora un palabra tin tanto un 'g' como un'h' aden, esey ta hiba na un intercambio di posicion den e palabra; na lugar di 'geheim' tin hende ta pronuncia anto: 'hegeim'. Por ta cu nos ta skirbi ainda 'e cas ta geverf' pero ta pronuncia 'e cas ta heferf'.

Cuatro o cuater?
Tin otro lugar den nos idioma unda e asina yama 'stomme e' a penetra, y esey ta algo di nos propio fabricacion y no di adopcion di palabra y forma di pronuncia di Hulandes. Esey ta por ehemplo e variante 'cuater' di e original 'cuatro' cu probablemente tin su origen den e Papiamento di e isla ruman Corsou. Asina tambe nos a haya penetracion di 'denter' na lugar di 'dentro'. Pero tin mas. Kico pensa por ehemplo di 'bolter'? Esaki ta originalmente un palabra adopta di Spaño (di 'voltear') cu a evoluciona y bira 'bolter'. Pero despues a haya como participio pasado 'gebolter', algo peculiar pasobra e no ta un verbo di origen Hulandes y lo no a haya normalmente un participio pasado Hulandes. Kico por a pasa? Posible splicacion: normalmente e verbonan cu ta origina den Portugues o Spaño ta termina cu un 'a', un 'i' o un 'e', y ta forma e participio pasado simplemente a traves di e acento riba e ultimo silaba. Aunque nos no ta usa acento den nos forma di skirbi, pa splicacion de vez en cuando nos lo usa esey. Asina nos ta haya: hasa – hasá; forma – formá; claba – clabá; skirbi – skirbí; permiti - permití. Awor, e transformacion di 'voltear' pa 'bolter' ta haci cu e verbo no ta termina mas cu un 'a' y por lo tanto e participio pasado ta enfrenta un problema, cu nos hendenan no a perde pa gana, transformando esaki pa e forma Hulandes: 'gebolter'.

Pa finaliza, otro fenomeno cu ta origina den Hulandes. Na su ocasion nos ta adopta forma di expresa Hulandes inconscientemente y ta usa esakinan den nos idioma mientras tin un version existente caba. Ehemplo di esey ta algo cu nos a mira ultimamente den un publicacion. E frase tabata referi na un asunto 'riba nivel di'. Kico ta e significado exacto di 'riba nivel di'? Nos mester recuri na e contexto pa haya un respuesta; e por ta referi na algo cu ta na mesun nivel cu algo otro, o por interpreta 'riba nivel' tambe den sentido di ta 'di nivel superior'... Aparentemente e 'riba nivel di' ta tuma textualmente di Hulandes (op het niveau van) loke no ta mesun cos cu 'riba nivel di', pasobra esaki mas tanto ta significa 'na un nivel mas halto'. Asina esaki ta causa confusion y lo ta recomendable pa usa e forma di antaño 'na nivel di' cu sí claramente ta e traduccion mas exacto di 'op het niveau van'.

Awe abo por ta e siguiente miyonario di Aruba cu Lotto 5

Sorteo ta awe nochi

Diaranson ultimo Lotto 5 no a conoce ningun ganado cu ta pone e jackpot sigui crece y pa awe diasabra e suma bira 1 miyon 250 mil florin! Lotto 5 ta costa solamente 4 florin pa ticket y bo por combina bo 5 numbernan for di 01 te cu 35, si bo no sa cua numbernan pa kies, bo ta puntra bo rebendedor pa un loco y asina bo ta den wega pa bira e siguiente miyonario y gana e jackpot di 1 miyon 250 mil florin cu Lotto 5.

Corda busca bo Lotto 5 trempan, pa asina bo no keda afo di e sorteo miyonario di awe nochi cu Lotto. Tambe Lotto ta ofrece bo e opcion pa por cumpra bo weganan di Lotto Online, kiermen si bo no tin chens pa sali cumpra bo weganan preferi di Lotto, bo por cumpre for di bo smart phone, tablet of bo computer!

Si ainda bo no tin un cuenta di Lotto Online, bishita www.lottoaruba.com, traha bo cuenta di hungado y asina cu bo wordo aproba, bo por cuminsa hunga Lotto online tambe!

Sorteo di Lotto 5 ta hunga awe diasabra pa 7.45PM y por cumpra bo ticket na bo rebendedor faborito te cu 7.30PM.
Lotto, E Loteria di Aruba tin diferente wega, Catochi, Big 4, 1-OFF, Zodiac, Wega di Number di Korsou di Lotto, Lucky 3, Multi-X, Lotto di Dia, Lotto 5, Mini Mega y cu su Mega Plus y e diferente weganan di Raspa y Gana y Instacash. Tambe lo por hunga Lotto Online door di bishita: www.lottoaruba.com pa por registra. Cumprando Lotto bo ta contribui na deporte riba nos isla. E meta ta pa organisa loteria, cambia bida di su hungadonan y na mes momento inverti den deporte local pa medio di donacionnan na e comision di subsidio.

Meta primordial ta sigui traha riba prevencion y deteccion na tempo

Hospital y Stichting BOB Aruba a firma un acuerdo hopi importante

Siman pasa, esta dia 17 di october tabata un momento hopi special pa Stichting Bevolkings Onderzoek Borstkanker Aruba (Stichting BOB) y Horacio Oduber Hospital (HOH). A traha pa hopi tempo riba un acuerdo cu lo trece un cambio sumamente positivo pa pashentnan cu cancer di pecho y e servicio di cuido medico cu nan ta haya.

Un acuerdo pa mehoracion
E acuerdo cu Stichting BOB Aruba a cera cu HOH ta un acuerdo cu ta duna Stichting BOB e oportunidad pa ricibi resultado di e pashent. Di e forma aki nan por haya sa ora cu nan manda un pashent pa chekeo na HOH si en berdad esaki tabata necesario y tambe ki e diagnose ta. Por ehempel si a constata cancer si of no, ki tipo di cancer a ser constata y den ki fase e pashent ta. Pues, e acuerdo aki ta yuda drecha e calidad di screening di banda di Stichting BOB pa asina por yuda e detecta cancer mihor.

Prevencion y deteccion na tempo
Na ros bisti den cuadro di

'pinktober' p'e sr. Jacco Vroegop, Director di HOH, a expresa cu ta sumamente positivo cu Stichting BOB ta ubica asina cerca di hospital cual ta bon pe cooperacion y pe pashent. 'Awe nos ta na Stichting BOB pa firma un acuerdo cu ta sumamente importante. E fundacion ta manda pashent pa wordo diagnostica na Hospital pero informacion no ta yega bek cerca nan pa informa si a constata cancer di pecho of no pa motibo di privacidad di pashent. Cu e acuerdo nobo aki, HOH lo duna nan acceso na e informacion p'asina Stichting BOB por haya sa cua ta e proceso di e pashent y asina nan por conecta bek pa un miho servicio na pashent', segun Jacco Vroegop. Ademas, por siña di dje y mira unda por mehora deteccion y alabes lo tin mas data pa haci comparacion y analisis. Meta principal ta sigui traha riba prevencion y deteccion na tempo pa por atende cancer di pecho mas miho y mas lihe aki na Aruba.

Tocante Stichting BOB Aruba
Manera tur hende sa, luna di october ta e luna cu nificacion hopi importante pa Stichting BOB, no solamente pasobra nan ta haci screening di cancer di pecho pero tambe den e luna aki a planta e simia na aña 2009 na momento cu e Mamma Poli di HOH a inicia su servicio. E tempo ey Sra. Vanessa Williams, kende ta radiologo y co-fundadora di Stichting BOB Aruba, a cuminsa busca mas hende y stakeholders cu tin interes pa cuminsa cu e screening di cancer di pecho na Aruba. Na october di aña 2012 a funda Stichting BOB Aruba na un notario. Pues, segun dokter Williams, ki luna mas festivo cu oktober pa firma un acuerdo bunita asina. "E acuerdo cu nos a firma cu Hospital ta uno cu mester a pasa hopi tempo pasa caba, pero awo e ta un hecho cu ta duna nos un chens pa haya resultado di e 'follow up' di e personanan cu nos a manda Hospital. Pues e ta yuda nos drecha e calidad di screening.

Un paso pa dilanti den loke ta deteccion tempran di cancer di pecho y un momento bunita y festivo cu sigur lo trece e dos organisacionnan aki mas cerca di otro. Nos ta contento y nos ta sigui traha riba mas colaboracion pa un miho calidad di cuido pa comunidad di Aruba henter.

Ennia no lo sali bon den e valuacion di Mullet Bay

(CuracaoChronicle)—E strategia di Ennia Caribe Holding pa evita un veredicto interim den e Corte di Apelacion y procede directamente pa Corte Supremo ta un decision logico. Prome, Ennia ta pronostica cu e caso lo yega e Corte Supremo despues di e apelacion, mientras cu desaroyonan rond Mullet Bay ta indica cu e terenonan por tin e balor indica pa grupo Ansary.

Segun Hushang Ansary, Ralph Palm y Abdallah Andraous, e valuacion di Mullet Bay ta corecto. Esaki ta kico nan a nota den corte, mientras cu e abogadonan di Ennia Caribe Holding/CBCS ta kere cu e grupo a exagera e balor pa extrai placa for di Ennia. Desaroyonan actual rond Mullet Bay ta demostrando algo otro. Un condominio di 100 meter cuadra na The Fourteen ta den benta pa 1.1 miyon florin. Esaki ta ekivalente na 10.000 florin pa cada meter cuadra di e construccion.

Si aplica un regla comun pa deriva e relacion entre e meternan cuadra construi y e balor di e tereno, Mullet Bay, en berdad, por tin un prijs di mercado di al menos 1.000 florin pa cada meter cuadra. Esaki ta mustra un balor cerca di e tereno so, sin construccion, den e rango di 670 pa 780 miyon florin. Y ta puramente rond e balornan aki cu e calculacionnan di Ansary tabata basa. E aseguradonan ta depende riba e balor cu ta bin for di Mullet Bay. The Fourteen ta un proyecto di condominio, solamente 50 meter for di e terenonan na Mullet Bay.

Corte di Apelacion a ordena e partidonan pa tene un valuacion di Mullet Bay pa asina e Corte di Husticia por determina si un suma di casi 700 miyon florin cu a ser horta for di Ennia ta den riesgo. For di 2002 pa 2021, tabatin al menos 13 calculacion di e balor di Mullet Bay. Actualmente, Mullet Bay ta balora na 770 miyon florin segun Parman International, mientras cu segun Centrale Bank, e balor di Mullet Bay no ta surpasa 90 miyon florin.

Esaki ta un diferencia enorme entre e dos partido. E balor ta importante pasobra esaki ta registra como un activo cu EC Investment, cual a uza, entre otro, e balor activa di Mullet Bay pa sigura inversion via Ennia Caribe Leven pa e mercadonan di siguridad internacional.

E buki di Ennia ta papia tocante 770 miyon florin. Pues, 770 miyon florin lo actua como un tipo di "seguro" pa EC Investment pa uza e placa di Ennia Caribe pa manda Parman International B.V., pa esaki ser uza den e mercadonan Mericano di siguridad. 770 miyon kita 90 miyon ta un diferencia grandi di 680 miyon florin. Segun Parman International, nan tabata sorprendi cu Centrale Bank ta cuestionando e balor di Mullet Bay awo, mientras cu nan mes a permiti Ennia Caribe pa cobra dividend a base di prijs di tereno relata na 770 miyon florin.

Corsou:

Ley di Acuerdo Financiero pa fracasa di reduci e debe nacional cual awo ta 4 biyon florin

(CuracaoChronicle)—E cuerpo di supervision tabata un bon idea, pero despues di 13 aña, ta evidente cu esaki ta mustra bon riba papel so. E situacion financiero no a cambia mucho na Corsou, mientras cu e modelo di impuesto, como e comienso di e cuerpo supervisor, no a yuda Corsou mantene e nivel di debe nacional. Despues di 13 aña di e Ley di Acuerdo Financiero, e debe nacional di Corsou ta 4 miyon florin.

Na 2010, despues cu negociacionnan a cuminsa na 2006, Corsou a introduci e Leynan di Acuerdo Financiero supervisa pa Cft. E rol di Cft tabata pa sigura miho maneho financiero na Corsou por medio di conduci tareanan di control. Entre 2010 y 2023, mas cu 13 aña, e debe nacional di Corsou a aumenta for di 1.3 biyon pa 4.2 biyon florin. Esaki ta un aumento di 3.9 biyon florin, ekivalente na casi 400 miyon florin anualmente. Tur luna, entre 2010 y 2023, Corsou su maneho di e debe tabata a laga di desea cu mas di 30 miyon florin djis pa preveni e debe yega 4 biyon. Cft no a cumpli cu su funcion.

E mesun cifra financiero cu Hulanda a uza pa hustifica e introduccion di Cft ta e cifranan cu a conclui cu Cft no a funciona.

Corsou mester retira Cft.

Mas serio ainda, e mercado di consumidor na Corsou a florece na un grado cu e no ta responsabel mas pa provee awa pa casnan individual pa limpiesa. Mientras Cft ta pone presion riba consumidornan pa paga mas impuesto, placa no ta drenta e tesorera pa sigui gastamento iresponsabel. Di e manera aki, e cuerpo supervisor no tin control mes. Mas cu 13 aña, Cft a bisa Corsou "kico pa haci." Pero e no tabatin ningun control "riba con ta haci'e." Corsou tabata colectando rond di 1.5 biyon florin den entrada anual.

Esaki ta nifica cu cada residente na Corsou ta contribui rond di 800 florin pa luna na e financiamento di gastonan operacional y structural di e pais. Den realidad y practica, esaki no ta berdad, como cu al menos 25% of mas di e entrada di Corsou ta ser mal gasta pa nan mesun representantenan. P'esey e sistema di supervision financiero ta beneficio tur hende menos pueblo. Hulanda ta controla politiconan via e Ley di Acuerdo Financiero, mientras cu politiconan ta apoya Cft pasobra esaki ta nifica mas placa den tesorera pa gastamento iresponsabel.

Europa su yamado pa un pausa humanitario na Gaza lo haci un diferencia segun Rutte

(NLTimes) - E lidernan Europeo a haci un yamado conhunto na Israel pa permiti rutanan humanitario drentando Gaza Strip y pausa e pleitamento pa ayudo por yega na e Palestinonan. Nan a yega e declaracion conhunto aki na un reunion cu a tuma luga na Brussels diahuebs anochi. Prome Minister Mark Rutte ta pensa cu e yamado aki lo haci un diferencia segun NOS su reportahe.

E ta importante cu Merca, Europa y e "paisnan den e region tur ta riba e mesun pagina," Rutte a expresa despues di e reunion. "Israel tambe tin un interes den mantene e sosten. E Conseho Europeo ta expresa preocupacion grave pa e situacion humanitario na Gaza cu ta deteriorando y ta haci yamado pa acceso humanitario continuo, rapido y safe yega na esunnan den necesidad via tur medida necesario incluyendo rutanan humanitario y pausanan pa necesidadnan humanitario," e lidernan di e 27 estadonan miembro a expresa.

Un crisis humanitario ta tumando luga na Gaza. Israel a blokia acceso na awa, electricidad y gasolin y ayudo di emergencia ta posibel solamente for di Egipto. Segun un analisis di Nacionnan Uni, solamente 2 porciento di e cuminda cu normalmente ta drenta Gaza ta drentando actualmente. Hospitalnan a stop di opera pa motibo cu nan a keda sin petroleo. Israel ta nenga di permiti petroleo drenta pa miedo cu esaki lo cay den man di Hamas.

Na mesun tempo, Israel ta ehecutando un bombardeo masivo riba Hamas tur dia. Mas o menos 7,000 persona a ser asesina den e area cerca di e costa, incluyendo miles di mucha. Israel ta sigui ripiti cu Hamas ta usa ciudadanonan como escudo.

E lidernan di Union Europeo a bisa cu nan lo traha di cerca cu partnernan regional pa proteha e ciudadanonan, provee ayudo y facilita acceso na cuminda, awa, cuido di salud y shelter. Sinembargo mester ta sigur cu e organisacionnan terorista no abusa di e asistencia aki.

Mayoria di reporteronan no ta satisfecho cu gobierno su acceso na informacion

(NLTimes) - Un mayoria di reportero na Hulanda no ta contento cu con e gobierno ta provee acceso na informacion. Esaki ta e conclusion di instituto Centerdate despues di a haci un encuesta cu 256 reportero tocante nan experiencia cu e acta Wet open Overheid, cual ta e acta di acceso publico na informacion di gobierno.

Di e personanan cu a participa den e encuesta, 57 porciento a expresa falta di satisfaccion, cu un rango di no satisfecho te na sumamente insatisfecho pa loke ta concerni e gobierno su cooperacion den acceso na informacion publico.

Un keho comun ta e duracion prolonga cu e ta tuma pa un peticion di informacion keda procesa. Pa mas di mita di e peticionnan entrega pa e reporteronan, e periodo di e proceso legal a pasa sin cu a establece un cuadro di tempo nobo. Un mayoria di e reporteronan a asumi cu e atrasonan aki tabata politicamente motiva y pues intencional.

Ora cu un peticion pa informacion keda nenga, un gran mayoria di e reporteronan a ser informa cu "basenan excepcional" tabata e motibo tras di e negacion. Den e casonan aki, parti di e informacion ta ser redacta of un documento por ser completamente wanta y no duna na e reporteronan.

E estudio aki a ser comisiona pa Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI). E meta di e ley ta pa haci gobierno mas transparente y mehora e accesibilidad na informacion gubernamental. E ley a ser adopta na mei di aña 2022, despues di Wet openbaarheid van bestuur (Wob). E distincion principal entre e dos leynan ta cu bao di Woo, e gobierno mester proactivamente revela e informacion.

Rechaso na Colombia pa anuncio di presencia di disidencia di FARC den jornada electoral

(NTN24) - Ayera diabierna a bira conoci un comunicado den cual tabata informa cu disidencia di FARC ta bay participa den e acto di apertura di votacion regional cu ta bay tuma luga mañan na ciudad di Popayan, capital di departamento del Cauca. Mester recorda cu na e momentonan aki gobierno di presidente Gustavo Petro y Estado Mayor Central (EMC) disidencia di FARC ta adelanta negociacionnan di paz, e cual ta den e fase di halto al fuego.

A traves di un comunicado conhunto di delegadonan, tanto di Gobierno Nacional como disidencia, a bira conoci cu autoridadnan electoral a manda e invitacion pa den apertura di votacion e grupo ilegal lo haci presencia.

"Integrantenan di Mesa di Dialogo di Paz entre Gobierno Nacional y Estado Mayor Central di FARC-EP pa invitacion di autoridadnan electoral, ta bay ta presente na Popayan diadomingo 29 di october den e acto protocolar di apertura di votacion," e declaracion firma pa Camilo Gonzalez, delegado di Gobierno Nacional y alias 'Andrey' vocero di disidencia tabata bisa.

E informacion aki a causa conmocion na Colombia debi cu esaki ta un grupo ilegal cu no a atende yamada pa acuerdo di paz cu FARC na 2016 y cu e cual te ainda no a firma un acuerdo.

Mesora, minister di Defensa, Ivan Velazquez a rechasa e acto aki y a califica di "inaceptabel" e presencia di EMC den votacion.

Tambe, presidente Gustavo Petro a pronuncia a traves di su cuenta riba e red social "X" y a sigura cu su gobierno no a duna autorisacion pa un grupo ilegal por participa den votacionnan na Cauca.

Conseho Nacional Electoral y Registraduria Nacional di Estado Civil, tambe a nenga di a invita e grupo aki pa participa den instalacion di votacion regional den e zona aki di e pais.

Ademas, autoridadnan electoral a sigura cu nan ta bay ta presente na otro zona di e pais y no na Cauca manera un comunicado conhunto di delegadonan di Mesa di Dialogo a indica den un comunicado.

Ecuador ta bay sufri di blackout diario debi na secura y falta di mantencion

(Infobae) - For di ayera diabierna Ecuatorianonan ta bay biba cu blackout diario den henter teritorio nacional, minister di Energia y Minas Fernando Santos Alvite a anuncia cu escasez di coriente y secura a provoca cu no tin suficiente coriente pa atende e demanda di tur e pais.

Corte di coriente a cuminsa ayera 27 di october, segun e cartera di Energia a dispone, region Sierra y Amazonico ta bay tin corte di cuatro ora, mientras cu na e litoral e suspension di e servicio ta bay ta di tres ora pa dia.

Racionamiento ta bay tuma luga for di 7or di mainta te cu 6or di atardi y ta bay depende di e distribucion cu cada compania di coriente a prepara pa cada ciudad di e pais. A tuma e medida aki pa evita mas blackout den oranan di anochi debi na crisis di insiguridad cu e nacion aki ta enfrenta.

Ecuador ta cumpra coriente for di Colombia, sinembargo, e pais bisiña ta destina tur su produccion pa mercado interno y no ta conta cu suficiente produccion pa exporta.

Di acuerdo cu minister Santos Alvite, gobierno a dicidi cuminsa cu racionamento pa

e nivelnan abou di e riu Paute. Eynan ta ubica e compleho di central hidroelectrico Sopladora, Paute-Molino y Mazar.

Expertonan ta di opinion cu Ecuador mester realisa un restructuracion di sistema electrico di e pais pa evita un deficit. Nan ta hopi critico di e subsidio cu Estado ta ofrece den materia di coriente pa companianan grandi di petroleo, mineria y otro industria, tambe a sostene cu e blackout cu e pais ta experimentando ta resultado di ineficiencia gubernamental.

No tabatin inversion di gobierno pa mantene e centralnan, pero e pago di subsidio pa e companianan aki si a logra di cumpli, pa supera e deficit energetico di 460 megawatt, ministerio di Energia a cuminsa un destaho publico di emergencia pa 160 miyon dollar pa atende e necesidad aki.

El Salvador: Bukele a registra su candidatura pa reeleccion maske tin restriccion constitucional

(Infobae) - Presidente di El Salvador Nayib Bukele, a presenta e solicitud di inscripcion pa competi den eleccion di aña 2024 y asina logra un segundo mandato consecutivo, maske tin cuestionamento cu esaki ta inconstitucional.

E mandatario hunto cu e vice-presidente, Feliz Ulloa, su compañero di formula, a yega na sede di Tribunal Supremo Electoral (TSE) na San Salvador hunto cu un caravana di autonan cu a drenta den parkeerplats di e luga aki, minuutnan prome cu lo a vence e plaso otorga pa candidatonan por presenta nan documentonan.

Partido oficialista Nuevas Ideas (NI), formacion cu e cual Bukele ta bay competi, a comparti riba rednan social potretnan den cual por mira Bukele y Ulloa reuni cu magistrado di TSE.

Pafo a instala un operativo di siguridad, componi pa militarnan y agentenan di e asina yama "Batayon Presidencial", ademas centenares di simpatisante a yega pa apoya Bukele. Ken a cuminda nan ora el a sali.

"Pueblo Salvadoreño ta bay dicidi si kier sigui construi El Salvador nobo of si nan kier bay back den pasado, nos ta bay cu ayudo di Dios, saca oposicion y p'esey nos mester gana tur caminda," el a bisa den un declaracion.

Awor magistradonan mester analisa e solicitud di Bukele pa acept'e of rechas'e. Si nan ta acepta, e mandatario ta bay ta e prome hefe di Estado di ta candidato pa Presidencia na mesun tempo cu ta presidente.

Di acuerdo cu varios interpretacion di analistanan cercano na oficialismo, Bukele mester laga e Presidencia 1 di december di e aña aki, seis luna prome di caba su periodo como Ehecutivo, cu ta conclui 1 di juni 2024.

Articulo 156 di Constitucion ta establece cu "funcion di presidente y vice-presidente, solamente ta renunciabel pa

un causa grave debidamente comproba".

Na september 2021 magistradonan di Sala Constitucional di Corte Supremo di Husticia a emiti un resolucion unda ta indica un cambio di criterio pa loke ta trata reeleccion inmediato, nan a apunta cu prohibicion pa reeleccion inmediato ta dirigi pa un gobernante cu ya caba tabata den poder pa 10 aña.

Cuba: Gobierno ta priminti cu lo adkiri avionnan nobo

(CiberCuba) - E gobierno Cubano a anuncia cu e ta explorando e posibilidad di adkisicion di avionnan nobo pa revitalisa e sector, despues cu e unico aereolinea estatal tin añas sin realisa vuelonan pa importante destinonan internacional pa falta di avion.

“Nos ta sigui busca alternativanan, tanto pa e transportacion di pasahero como di carga,” e Minister di Transport, Eduardo Rodriguez Davila, a bisa despues di a culpa e embargo di Merca di e precariedad generalisa na Cuba.
El a afirma cu e vuelonan nacional lo wordo reestableci gradualnente, pasobra e pais a establece convenionan cu companianan internacional, y a ricibi un avion TU-204 di fabricacion Ruso, modernisa, e diario oficialista Granma a cita.

Tambe a yega e isla un IL-96 y varios avion ATR, cu for di su punto di bista ta esunnan cu por yuda mas, di manera interno.
Den luna di maart ultimo e aereolinea Cubana de Aviacion a informa cu prome cu e aña aki termina nan lo recupera tres avion di nan flete, dos di alcance largo y uno di alcance mediano.

Na september a yega Cuba un avion di Cubana de Aviacion cu tabata fuera di servicio pa shete aña y di e shete añanan ey, cuater tabata na Rusia, someti na un mantenemento extenso.
Nan a informa tambe cu a

incorpora un avion pa realisa cuater conexion Habana-Nueva Gerona, como tambe pa Camaguey y otro enlacenan nacional, vuelonan cu te cu aworaki tabata suspendi pa motibo di falta di avion.
Na 2019 e gobierno Ruso a acorda restaura e flete di avionnan Ruso y Ucraniano di Cubana de Aviacion y a habri un centro local di mantenemento y reparacion pa apoya e aerolinea.
E Kremlin y La Habana a firma un contract despues di e bishita na e isla di Yuri Borisov, e vice Prome Minister e tempo ey, responsabel di e compleho militar industrial di Rusia. Ambos gobierno a yega na un acuerdo cu a permiti pa realisa un mantenemento pisa na e avionnan di fabricacion Ruso na nan pais di origen.

Haiti: Haitianonan no a detene ni un dia e obra di canal den e riu Masacre

(DiarioLibre) - Medionan Haitiano a reporta diahuebs 26 di october cu for di dia 30 di augustus e canal den e riu Masacre a suma mas obrero, entre tecnico- y expertonan, mientras e ta yegando na su final, a pesar di e rechaso di e Gobierno di Republica Dominicana, cu ta comparti e awa di e riu.

Republica Dominicana a adverti cu e obra aki, cu a cumінsa como un proyecto di sectornan no gubernamental di Haiti, ta un violacion di e Tratado di Paz, Amistad y Arbitrahe entre Republica Dominicana y Haiti firma na aña 1929 door cu e ta un proyecto cu ta wordo realisa di un manera unilateral y di lomba pa e autoridadnan Dominicano.

E obra ta persigui hiba awa na mas di 300 hectar di tera pa cultiva den e teritorio di Maribaroux.

E trahadonan ta concluyendo un area di pantano cu ya caba tin concret. E preparativonan pa e instalacion di e postnan cu lo sirbi como base a wordo completa pa e supervisornan, di acuerdo cu e observacionnan di e corant Le Nouvelliste.

E ingeniero Claude Louis, a declaera na e medio Haitiano cu “nos ta logrando avancenan grandi, e buraco di sedimentacion y e rioolering ta 70% completo, ainda nos mester concreta e rioolering y compacta ambos banda di e canal. E zona aki di e sitio ta humedo, door di cual nos lo procede cu e instalacion di un muraya di contencion pa facilita nos trabao.”

“E canalnan secundario cu ta bay surgi di e canalnan primario lo wordo construi despues. Esaki ta e canalnan cu lo bay wordo usa pa muha e areanan cultiva di e tera di Maribaroux,” Claude Louis a agrega.

Venezuela: Presidente di Fedecamaras ta pone su mes na disposicion di Maduro

(ElNacional) - “E empresarionan ta bay sigui bet ariba Venezuela.” Asina e presidente di Fedecamaras, Adan Celis, a sigura durante un encuentro cu Nicolas Maduro diahuebs ultimo.

Ademas, e presidente di Fedecamaras a pone su mes na disposicion di e gobierno di Nicolas Maduro pa aborda e situacion economico di e pais. “Nos kier compañe den e cambio di e Venezuela rentista pa e Venezuela productivo,” Celis a expresa.

Representantenan di e partidonan politico (Fuerza Vecinal y Aliansa Lapiz); y miembronan di otro sectornan di e sociedad a reuni cu Nicolas Maduro diahuebs ultimo despues di e eleccion primaria unda Maria Corina Machado a resulta ganadora pa voto popular. E encuentro a tuma luga durante e “Conferencia Nacional por e dialogo, la paz.”

“Mi ta convoca, inmediatamente, na un conferencia nacional pa paz y democracia tur e sectornan politico, economico, cultural, social, pa nos wak e acuerdo di Barbados pa nos asumi un posicion unitario di e pais den funcion di defende interesnan grandi,” e mandatario a bisa durante un acto transmiti pa VTV.

E obhetivo di e conferencia aki, el a splica, ta amplia e espectro di e Venezolanonan cu ta bet riba e paz y pa exigi e lantamento completo di tur e sancionnan, despues cu Merca a alivia restriccionnan cu a wordo imponi riba e petroleo, oro y gas di e pais.

Maduro a pidi e oposicion, specialmente “e derecha extremo cu ta pretende di lanta arogantemente”, reflexiona y cu nan no bay ekiboca un biaha mas pa nan no haci mas daño na e pais.
E gobierno y PUD a suscribi na Bridgetown dos acuerdo, un di nan tocante garantianan electoral pa e eleccion presidencial di 2024, cu lo wordo celebra den e di dos semester di e aña cu observacion internacional.

E secuencia pa cada anochi di Soca Prefinals ta conoci

E Soca Prefinals di Aruba Caiso & Soca Monarch (ACSM) lo tuma lugar riba dia 7, 8, 9 y 10 di november 2023. Riba cada anochi, cinco diferente banda lo participa den e subcategorianan "Groovy Roadmarch" y "Power Roadmarch". Publico lo por sigui e Soca Prefinals for di comodidad di nan cas of hunto cu grupo di amigo, famia y colega. Tambe lo tin oportunidad pa apoya nan banda y cantante preferi na The Venue, na unda e Soca Prefinals lo tuma lugar.

E transmision na television via canal 23 (Nos Isla TV) y e online streaming, lo ta completamente gratis y disponibel mundialmente via e Facebook page y YouTube channel di Stichting Musica, Elite Studios y Telearuba. Publico cu lo kier asisti na The Venue, lo mester ricibi un "wristband" for di e banda nan of cantante nan cu ta participa na e festival. Tambe, por gana entrada pa e Soca Prefinals pa medio di diferente rifa riba e Facebook page di Stichting Musica y a traves di varios radio emisora entre 30 di october – 6 di november 2023.

Riba diaranson, 25 di october 2023, lidernan di banda y participantenan a bin hunto pa un anochi masha ameno na Neighba na San Nicolas. E restaurant a parti un variacion di snacks Caribense entre e invitadonan y varios agrupacion a yega na e sitio den un forma espectacular. Por ehempel, Shine Music a haci nan entrada cu limousine, DLS a yega riba brommer, e elenco di Tsunami tabata bisti na blanco y a drenta cu bandera di e banda y varios musico a bin bisti pa impresiona, e.o. Papi Jones di The Crew.

Ta mustra cu e bandanan y cantantenan ta bon prepara pa e Soca Prefinals venidero y durante di e anochi nan cada un a "trek lot" pa haya sa e secuencia di banda pa cada anochi. Esaki ta e resultado oficial di e trekmento di lot:

Soca Prefinals Day 1 – Diamars, 7 di november 2023:

Banda nr. 1 – Good Times Band

Banda nr. 2 – The Crew

Banda nr. 3 – Musical Time

Banda nr. 4 – DLS

Banda nr. 5 – Zeta Band

Soca Prefinals Day 2 – Diaranson, 8 di november 2023:

Banda nr. 1 – Shine Music

Banda nr. 2 – YX3M

Banda nr. 3 – Sunrise City Players

Banda nr. 4 – 'N Fuzion

Banda nr. 5 – X-Static

Soca Prefinals Day 3 – Diahuebs, 9 di november 2023:

Banda nr. 1 – Suona

Banda nr. 2 – Impak

Banda nr. 3 – Hot Ones Band

Banda nr. 4 – Buleria

Banda nr. 5 – D'Islanderz

Soca Prefinals Day 4 – Diabierna, 10 di november 2023:

Banda nr. 1 – Tsunami

Banda nr. 2 – Duro Entertainment

Banda nr. 3 – Phenomenon

Banda nr. 4 – Caribbean Band

Banda nr. 5 – Noush & The Band

Stichting Musica ta invita un y tur pa Like y Follow e Facebook page di Stichting Musica pa keda na altura di tur desaroyo relata na ACSM2024 y tambe pa por gana entrada pa e Soca Prefinals di dia 7 – 10 di november 2023.

E organisacion ta agradecido pa e apoyo y sosten ricibi di Setar NV, Aruba Airport Authority, Elite Productions & Entertainment y Telearuba y e presencia di e team di SMAC. Tambe, pa e compromiso cu Aruba Bank NV a haci na nos talentonan musical. Aruba Bank a duna di conoce cu e concepto nobo y innovativo di e festival ta netamente loke a atrae nan pa forma parti di ACSM un biaha mas y a desea tur participante di ACSM2024 tur clase di exito.

Aruba Bank ta anuncia su empleado superior

Aruba Bank ta orguyoso di por anuncia su empleado superior pa luna di september 2023. Nos meta ta pa percura pa cada cliente ricibi lo mihor for di su experiencia na banco. Esaki no lo ta posibel sin e guia y sosten di nos empleadonan. E luna aki, nos ta reconoce Yemirson Contreras pa semper percura pa duna e mihor servicio na su clientenan interno y externo. E ta haci esaki door di semper bai e extra miya pa sigura e experiencia di su clientenan ta di mihor calidad.

Yemirson Contreras a sa di demonstra dedicacion excepcional pa por brinda servicio di calidad na nos clientenan. Nos empleadonan sa di haci esaki cu un actitud positivo, bon manera di comunica y un compromiso increibel pa por brinda un experiencia superior. Pa es motibo nos como banco ta reconoce nan trabou duro y dedicacion.

E compromiso di cada empleado ta permiti nos pa por brinda un experiencia superior na tur nos clientenan. Nos ta mas cu orguyoso pa reconoce Yemirson Contreras como nos empleado superior pa luna di september 2023. Pabien Yemirson pa e tremendo trabou!

Danny Masterson ta bisa cu Bijou mester tin custodia completo di nan yiu

(TMZ) – Tin un chens grandi cu Danny Masterson nunca lo mira bida fuera di e murayanan di prizon atrobe y e ta di acuerdo, sorprendentemente, cu Bijou Philips mester haya e custodia di nan yiu di 9 aña.

Den documentonan legal obteni pa TMZ, Danny ta di acuerdo pa duna su casa, Bijou, e custodia ambos legal y fisico di nan yiu Fianna. E ta pidi pa derecho di bishita si pero obviamente esaki lo ser haci bao supervision di e oficialnan di prizon si otorga esaki.

Danny a bisa cu e pareha su separacion a tuma luga dia 15 di september, un siman despues cu el a ser sentencia na 30 aña te resto di su bida pa dos cargo di violacion. Ambos tabata casa pa 11 aña despues cu nan a casa na aña 2011.

Bijou su peticion a bini como un sorpresa mirando cu e tabata hunto cu Danny durante henter e huicio criminal y te hasta e huicio cu a tuma luga despues. Den e documento, Bijou su abogado, Peter A. Lauzon a conta TMZ cu "Sra. Philips a dicidi di pidi su casa e divorcio durante e tempo desafortuna aki. Su prioridad ta permanece cu su yiu." E declaracion a continua bisando cu "e periodo aki ta sumamente duro riba e matrimonio y e famia. Sr. Masterson semper tabata presente pa Sra. Philips durante su momentonan mas dificil di su bida y ta admiti cu Sr. Masterson tabata un gran tata pa nan yiu muhe."

Mientras ningun di nan dos a publicamente duna declaracion, tin un chens grandi cu ambos a dicidi di sigui cu e divorcio pa proteha nan yiu muhe y pa por mantene cualkier posibel pertenencia monetario of fisico cu lo por ser impacta si un caso civil ser poni den contra di Danny den futuro.

Chauffeur no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di auto na rotonde Sasaki

Diaranson mainta a drenta informe di un accidente na e rotonde Sasaki, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e chauffeur di un Hyundai Accent no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di e Hyundai i10 su dilanti. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Homber drumi madruga mita riba acera mita riba caminda unda no tin luz

Diaranson madruga a drenta informe di cu tin un persona drumi mita riba caminda unda no tin palo di luz na Pitastraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin haya un persona mita riba caminda y mita riba e acera, nan a lant'e for di soño y el a bisa cu e tabata asina hopi cansa cu el a dal su drumi pero awor e por sigui. Polis a bis'e di e peliger cu ta existi di drumi parcialmente riba caminda y mas aun den oranan di madruga unda no tin luz. E homber a lanta y sigui bay su rumbo.

Polis a bay Sabana Grandi pa un pelea

Diamars anochi a drenta informe di un pelea na Sabana Grandi, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya e otro partido a caba di bandona e sitio. Polis a papia cu e otro partido y a splic'e e camindanan pa cana pa bay entrega keho na recherche.

Polis a detene sospechoso cu a drenta cura di cas y tabata purba habri autonan

Diaranson madruga a drenta informe di cu via camaranan di seguridad habitante ta mira intruso den su cura ta purba habri autonan na Nuñe, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Unabes cu e sospechoso a ripara cu el a ser descubri e sospechoso a cuminsa cana bay pabao. E habitante a sigui'e den auto mientras a avisa polis. Na altura di Shiribana Cafe polis a logra topa nan y a detene e sospechoso kende a comete un acto castigabel y a bay warda di polis cune.

OPINION

Skirbi pa Gregorio Wolff

Palestina su historia, kico ta pasando y kico por spera (parti 1)

Palestina for di mas cu 2mil aña pasa ta un territorio cu hopi biaha a ser colonisa. E ultimo biahanan ta dor di e imperio Ottomano (Turkia) y despues di prome guera mundial na 1917 dor di e pais colonisado mas grandi na mundo, Gran Britania.

Presion di Zionistanan, na cas real di Gran Britania, cual pais a ricibi e derecho pa colonisa Palestina despues cu e imperio Ottomano a termina, a dicta cu a publica The Belfour Declaration, cual ta un anuncio pa un “National home for the Jewish people,na Palestina”, un caliphaat moslim cu un minoria chikito di Hudiunan. E di dos parti di e carta ta bisa cu no por mishi cu e derechonan civil y religioso di e poblacionnan no-Hudiu.

E carta ta fecha 2 november 1917 y tabata dirigi na Lord Rothschild, un lider Hudiu na Inglatera y pa e percura pa e carta yega na e organisacionnan zionista na Inglatera y Irlanda.

His Majesty’s Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country.
Pa pone abao di potret 1

Mester pone bon atencion cu e carta no ta papia di un estado Hudiu, pero mas bien di un cas pa Hudiunan na Palestina. Ora e proceso di DECOLONISACION a cuminsa despues di 2do guera mundial na 1945, loggica mester a dicta cu Palestina ta ricibi su independencia, pero UNO (Nacionnan Uni) a dicidi otro. UNO a dicidi cu ta bini dos estado na Palestina. Un ta Palestina y e otro ta e pais Hudiu Israel. E motibo tabata, cu fascistanan=nazinan na casi tur pais di Europa, specialmente Alemania y Ucrania, a mata miyones di Hudiu. Hudiunan na Europa a cuminsa grita pa un estado.

Un estado Hudiu na Alemania
Lo logico y mas hustifica tabata cu a kita un parti di Alemania, cual pais a haci masha daño mes na e Hudiunan y crea un estado Hudiu.

E posibilidad tabata t’ey, pero ningun pais na Europa no tabata kier un estado Hudiu na Europa. Rusia si a logra di ricibi algo bek dor di e dañonan cu Alemania a haci na Rusia, 27 miyon di Sovieticonan asesina, mayoria Rusiano y e pais destrui. Pa e motibo aki, Rusia a exigi un parti di Alemania y nan a funda un enclave Ruso KALININGRAD, den centro di Europa occidente, leu di fronteranan Rusiano. Eynan Rusia tin un base militar grandisimo cu armanan fuerte y sofistica.

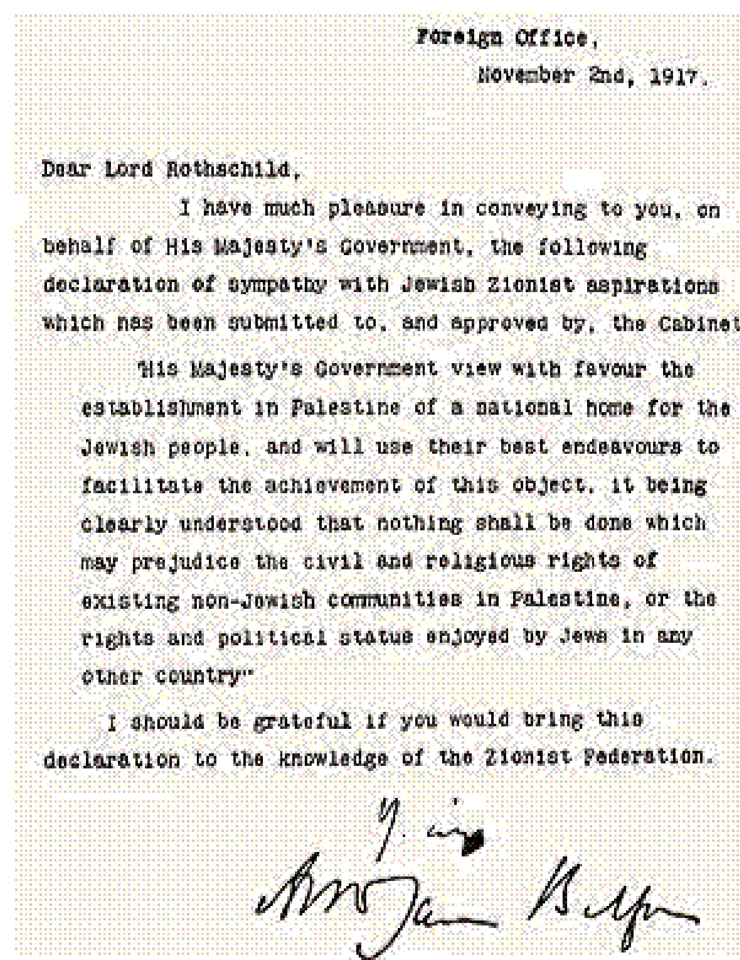
E prome inhusticia pa Palestina dor di e decision di UNO tabata, cu Palestina ta ricibi 46% di e terenonan di Palestina y Israel 54%, mientras cu Palestinonan tabata e poblacion mas grandi y nan tabata posee mas hopi tereno cu e Hudiunan. Pa Hudiunan di Israel e particion no tabata un problema, pasobra ya nan tabatin e mal intencion pa kita mas tereno di e Palestinonan=horta tera di Palestinonan. Ben Gurion e lider di Israel a bisa esaki ya na 1938 y na varios ocasion prome cu e decision di UNO. Nan lo forma un ehercito elite pa saca Palestinonan for di nan lugarnan y crea lugarnan pa Hudiunan di Israel biba.

Na 1948 15 mei, a cuminsa e NAKBA, asina yama pa e Palestinonan, cual ta nifica e desaster o Catastrofe Palestino. Esaki tabata e mudamento di Palestinonan contra nan boluntad for di terenonan cu semper tabata di nan y tambe masacrenan di Palestinonan. Israel a declara 78% di e teritorionan di Palestina como teritorio di Israel, esaki contra e decision di reparticion di UNO, cual tabata 54% pa Israel y 46% pa Palestina. Esaki a sosode cu expulsion masal di Palestinonan (+ 1 miyon Palestino) for di nan teritorio. Tambe a nenga e Palestinonan e derecho pa bolbe pa nan terenonan unda semper nan a biba. Hopi comunidadnan Palestino a ser kibra y persecucion (matamento y tortura) a cuminsa contra esnan cu no kier a move, dor di e forsanan elite di Hudiunan. Loke a pasa na Palestina tabata un ehempel clasico di Etnic Cleansing (likidacion etnico di Palestinonan for di nan teranan cu Israel a ocupa, awor como tereno Israeli).
For di 1998 Palestinonan ta conmemora Nakba-Day, 15 mei.

Despues Israel cu gueranan a cuminsa gara= horta mas tereno di Palestina. Sigur despues di 1992, cu yegada di miyones di Hudiunan di Ex-Union Sovietica. De e era cu USA/NATO tabata e unico poder na mundo, e mundo uni-polar, for di 1990/1991 pa 2021 Israel tabata haci loke tabata su gana.

E colonistanan aki cu ayudo di ehercito Israeli ta yega un tereno Palestino y ta bisa e doño cu e tereno awor ta di e colonistanan Hudiu. Na e Palestinonan ta wordo bisa, “bo cuenta cu bo redo, move di aki banda”, e tereno aki di awor pa dilanti ta di colonistanan Hudiu.

Tambe Gobierno di Israel a traha varios decretonan, den cual nan a decreta cu cierto terenonan cu ta pertenece na Palestinonan, for di awor pa dilanti ta tereno Hudiu y Colonistanan Hudiu por cuminsa construi nan casnan y otro establecimentonan cu subsidionan di gobierno Israeli. Tambe nos a conoce e gueranan cualnan semper a termina cu Israel ta gara=roba mas terenonan Palestino. Awe no a resta mucho mas di e teritorionan Palestino di prome cu 2do guera mundial.

Foreign Office,
November 2nd, 1917.

Dear Lord Rothschild,

I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of sympathy with Jewish Zionist aspirations which has been submitted to, and approved by, the Cabinet

"His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country"

I should be grateful if you would bring this declaration to the knowledge of the Zionist Federation.

Y[ours] s[incerely]
Arthur James Balfour

CIDI ta reporta cu cuenta di Instagram CestMocro ta incitando odio contra Hudiunan

(NLTimes) – Centro pa Informacion y Documentacion Israel (CIDI) a entrega un keho contra e doño di e cuenta di Instagram, CestMocro pa incita odio y violencia contra Hudiunan. E asociacion ta trahando den nomber di derechonan di Hudiunan y tambe a reporta individuonan cu a comenta riba e plataforma.

E cuenta tin mas di 1 miyon siguidor y ta basa su cobertura riba storianan den medionan Hulandes. Segun CIDI, e cuenta ta predominantemente sigui pa hobennan. Otro cuenta di Instagram di e mesun individuo, CestMocroTV tin casi 400,000 siguidor.

Segun CIDI, varios comentario riba e cuentanan aki ta contene comentario anti-Semitico. "E remarcanan aki ta crusa tur barera y ta sumamente ofensivo na e comunidad Hudiu den nos pais. Nan ta impactante, castigabel y ta incita odio y violencia contra Hudiunan. Ningun emocion tocante e conflicto entre Israel y Hamas ta hustifica e declaracionnan hororoso aki," CIDI a declara.

E organisacion a urgi Ministerio Publico (OM) pa procesa e doño di e cuenta y esunnan cu a comenta pa insulta, menasa y intimida. CIDI tambe a haci yamado pa e cuenta ser suspendi mirando cu su contenido ta contrario na ordo publico y ta posee un menasa na siguridad nacional.

Hefe di Nacionnan Uni ta apunta panel di 39 miembro pa conseha maneho internacional di inteligencia artificial

(AP) – Secretario General di ONU, Antonio Guterres riba diahuebs a anuncia un panel di conseho di 39 miembro global pa reporta riba maneho internacional di inteligencia artificial y su riesgo, desafio y oportunidadnan clave.

Hefe di Nacionnan Uni a conta na un conferencia di prensa cu e grupo balansa den genero, geograficamente diverso cu tin varios generacion lo duna recomendacionnan preliminar pa fin di aña cu recomendacionnan final pa zomer di aña 2024. E recomendacionnan lo ser trata den Cumbre di Futuro di ONU, na cual lidernan mundial lo ta presente den september di proximo aña.

"Den nos temponan di desafio, AI por trece progreso extraordinario pa humanidad," Guterres a bisa, agregando cu su potencial pa transformacion pa beneficio "ta dificil pa sikiera cuminsa compronde." Sinembargo el a agrega tambe cu "e dañonan potencial di AI ta extende na preocupacionnan serio di mal informacion y falta di informacion, empeoramento di faboritismo y discriminacion, vigilancia y violacion di privacidad, fraude y otro violacionnan di derechonan humano."

Ya caba e ta completamente cla, segun Guterres, cu e mal uso di AI por "causa daño na confiansa den institucionnan, debilita unidad social y menasa democracia." El a splica cu actualmente experticio den AI ta concentra den "un cantidad chikito di compania y paisnan" cual or causa falta di igualdad global y "crea division digital enorme." Loke ta necesario ta accion global coordina segun e secretario.

Nacionnan Uni a bisa cu e informacion di e curpa, cu expertonan di gobierno, e sector priva, comunidad di investigacion, sociedad civil y academia ta marca un paso significante den su esfuersonan pa atende problemanan di gobernacion internacional di inteligencia artificial y lo yuda uni iniciativanan existente cu esunnan cu ta surgiendo.

Tiendanan online ta hacie demasiado dificil pa cliente tuma contacto

(NLTimes) – Mas di 1 den 3 negoshi online na Hulanda no ta haci nan informacion di contacto facilmente accesibel na clientenan, Consumentenbond a reporta riba diaranson. E organisacion a examina e website di por lo menos 100 di e tiendanan mas grandi na Hulanda y 31 compania di energia.

Desde mei di aña 2022, companianan ta rekeri di tin un number di telefon y e-mail pa clientenan riba nan website den un luga cu ta logico y facil pa mira. Solamente 37 di e 100 tiendanan ta haci esaki y mas o menos mita di e websitenan a provee un number di telefon pero no un email. Consumentenbond a nota cu e detayenan di contacto hopi biaha ta poni den e terminonan y condicionnan, cual no ta un sitio logico pa pone esaki.

Algun di e negoshinan online activo na Hulanda si ta pone un number di telefon y den ocasionnan uno internacional tambe, sinembargo segun Consumentenbond, nan no ta contesta yamada. Amazon, eBay y Shein no tin un number di telefon pa nan clientenan. Tambe a mira cu varios biaha no ta provee un email. Investigadornan no por a haya un email pa AliExpress, Amazon, Benu Webshop, Domino's, Ikea y Nike. Despues di preguntanan, Benu y Domino's a agrega nan email, mientras cu Ikea a declara cu nan lo haci esaki mas dentro di e aña. E resto no a contesta.

"Companianan mester mantene nan mes na e reglanan y ta facilmente accesibel. Demasiado frecuente, nan ta haci facil pa tuma contacto cu nan cu chatbot. Sinembargo esaki no ta suficiente," director di Consumentenbond, Sandra Molenaar a declara. "Clientenan mester por facilmente tuma contacto cu un ser humano si nan kier," el a agrega.

Consumentenbond a nota cu e proveedornan di energia a mehora e presencia online, cu tur 31 compania cu a encuesta cumpliendo cu e reglanan pa medio di provee detayenan di contacto, cual ta un mehoracion sumamente grandi compara cu anteriormente.

Aruba ta resalta na Las Vegas, den Campeonato Mundial di Domino 2023

Actualmente tin un delegacion di Aruba di domino, representando Aruba Domino Bond, participando na e di 19 Campeonato Mundial di Domino na Las Vegas, Nevada.

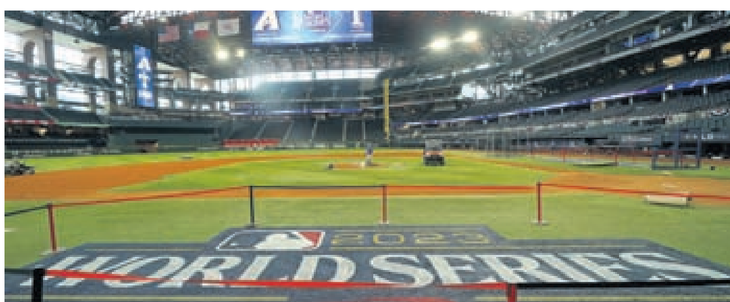
Un delegacion di 28 atleta, kendenan a sa di bataya fuertemente contra mas di 500 hungador representando 14 diferente pais, manera Abkhazia, Russia, Brazil, USA, Venezuela, Puerto Rico, Republica Dominicana, Ecuador, Panama, Costa Rica, Egipto, Colombia y hopi mas.
E di 19 Campeonato Mundial di domino a cuminsa dia 22 di October, y a culmina 26 di October.
Den e campeonato aki, organisa pa e Federacion Internacional di Domino (FID), Aruba ta participando pa di 8 aña consecutivo.
ADB tin e placer di anuncia, cu di mas di 500 dominisista, 2 hungador di Aruba a resalta grandemente entre profesionalnan den e deporte mas hunga rond mundo, Domino.
Ta trata di Jadimir Kwidama, kende ta participando na su di 5 campeonato mundial, a keda na di 23 lugar di Mundo.
E atleta, nobato cu ta haciendo un furor den campeonato nacional di domino Balashi 2023 na Aruba, a demostra cu Aruba tin talento.
Atleta Lizanne Kelly, a demostra un dominio, y ta finalisa e campeonato Mundial na Las Vegas, como e di 5 mihor di mundo.
Un logro sin igual pa nos dushi isla Aruba, entre e grandinan mundialmente.
ADB ta felicita tanto Lizanne Kelly, como Jadimir Kwidama, pa nan logronan como Nr. 5 di mundo y 23 di mundo respectivamente.
Tambe ADB kier a gradici y felicita e 28 atletanan cu a representa Aruba dignamente, sin laga afo e ayudo di gobierno di Aruba por medio Minister Endy Croes, Sport Subsidie Aruba, Lotto pa Deporte, Divi Impact Foundation, Primavera Sport Club y tur cu di un of otro forma a coopera cu nos atletanan.
Tambe, Aruba Domino bond ta sumamente contento y orguyoso, cu e di 20 Campeonato Mundial di Domino, cu lo tuma lugar na September 2024, a wordo anuncia y confirma cu esaki lo tuma lugar na nos isla ARUBA.
Tur esaki posibel danki na esfuerso enorme di Sra. Soraida Boekhoudt, Presidente di Aruba Sport Unie (ASU) como tambe Sr. Andy Farro, Presidente di Aruba Domino Bond (ADB) como tambe e directiva di ADB completo.

World Series Baseball:

Dak di Global Life Field cera pa wega di apertura entre Texas y Arizona World Series

(AP)—E dak di stadion Globe Life Field lo ta cera pa Wega 1 di e World Series entre Texas Rangers y Arizona Diamondbacks.

Major League Baseball (MLB) a anuncia e decision aproximadamente 5 ½ ora prome cu e apertura diabierna anochi. E pronostico di tempo a describi temperaturanan bao di 21 grado Celsius y un posibilidad di strena.
Pa e sitio neutral 2020 di World Series entre Los Angeles Dodgers y Tampa Bay Rays, e dak di Globe Life tabata habri pa Wega 1, 2 y 4 y cera pa Wega 3, 5 y 6. E stadion Chase Field na Phoenix tambe tin un dak retractil, cual por resulta den e prome World Series completamente cera.
Mientras cu e ekipo local ta controla e decision di dak durante e temporada regular, MLB ta dicidi durante postemporada. Texas a hunga 11

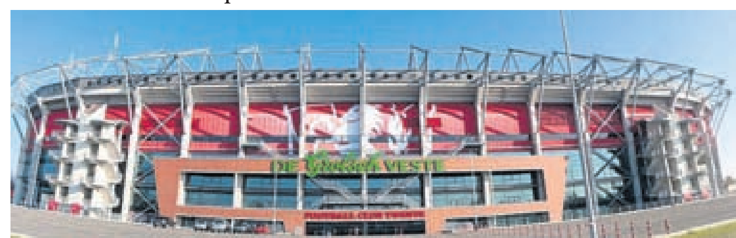

wega cu dak habri durante e temporada regular di 2023, e ultimo riba dia 21 di mei. E wega di apertura di e temporada contra Philadelphia dia 30 di maart a cuminsa cu e dak habri. Pero yobida a cay durante e tercer inning y a cera e dak durante e di cuatro inning. E dak tabata cera pa tres di e cuatro postemporada anterior di Rangers e aña aki, cu e excepcion pa un perdida di 10-3 contra Houston den Wega 4 di e AL Championship Series. Globe Life a habri na 2020. Tabata tin seis wega di temporada regular cu e dak habri e temporada ey y 13 wega postemporada neutral cu e dak habri. Tabatin 11 wega cu e dak habri na 2021 y 16 na 2022.

Director di FC Twente ta puntra fanaticonan pa stop di canta canticanan homofobico

(NLTimes)—Director General Paul van der Kraan a apela cu fanaticonan di FC Twente pa stop di canta canticanan homofobico durante wega. El a responde na e canto durante e wega Eredividie contra Heracles Almelo (2-2) diadomingo, ora fanaticonan di FC Twente a canta "ta e gaynan di Almelo," traduci for di Hulandes.

"Durante e wega, algun apoyadonan di FC a canta un cantica tocante hendenan homosexual. Hende a sinti nan mes insulta pa esaki, hustamente tambe," van der Kraan a bisa riba e website di FC Twente diabierna. "Mi kier puntra nos apoyadonan pa nunca canta un cantica asina mas."
"Ta condenabel pa insulta y haci daño na hende cu un cantica asina. No importa con e intencion tras di esaki ni unda el a bin. E djis no ta fit y no ta agrega nada. Apoyadonan di FC Twente ta conoci pa nan repertorio di canticanan great. Nos no mester e tipo di textonan asina mes."
No a tuma accion den e stadion pasobra e canto a caba mesora. E reglanan ta prescribi pa e speaker di stadion adverti fanaticonan den e evento di canto en masa y largo. E referee mester stop e wega di e canto no stop despues di dos advertencia. Perpetradonan por enfrenta un prohibicion pa drenta e stadion te cu 18 luna.

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Lider di partido Curpa Eric Ras:

E gobierno cu ta goberna cu medida lo destrui e pais

E gobierno cu ta goberna cu medida ta destrui su pais. Ni kico cu gobierno bin cune lo por yena wowo di nos pueblo. Si tin un cos cu ta molestia nos pueblo ta cu su cartera ta bashi. Pueblo a perde su poder di compra. Comerciantenan lo sigui grita paso un pueblo cu su saco bashi dificilmente lo por cumpra. Nos grandinan y esnan sin trabao y esnan cu salario minimo ta biba den miseria. Tur prijs a bay halto menos salario di e clase trahado. E BBO na frontera a caba cu nos economia.

Gobierno ta gaba di un surplus pero e presupuesto 2024 cu lo mester wordo trata den Parlamento ta un presupuesto ficticio. De e presupuesto 2024 gobierno lo paga 3% na e interes di e debe di COVID di 916 miyon florin pero gobierno a firma pa paga 6.9% na interes. Den 2024 gobierno lo mester bay paga 104 miyon florin na debe na Hulanda. Gobierno a keda bira rond y na final ta core firma 5 pa 12 e acuerdo pa paga Hulanda e 916 miyon florin cu a fia durante e COVID.
Gobierno a core firma paso Hulanda a menasa pais Aruba di pone beslag riba companianan di utilidad. Un berguensa pa pais Aruba cu ta habri man pa fia placa pero ora di paga ta mustra con mal pagado nos ta. Un placa cu a wordo malgasta pero pueblo lo mester paga. E aña aki so gobierno a fia 432 miyon florin na bonds. Gobiernonan di partido MEP y partido AVP a hinca nos isla den un debe di mas cu 6 biyon florin. Pais Aruba a haya mas cu 23 biyon florin na entrada pero solamente 560 miyon florin a wordo inverti y 97 miyon florin na proyectonan Public Private Partnership. Kico partido MEP, Raiz, por, RED y partido AVP a haci cu placa di pueblo?
Te cu e dia di awe gobierno no tin control riba su debe y riba dje tin un aumento di gastonan di gobierno den e presupuesto 2024 cu 75 miyon florin. No tin un balance budget y tampoco lo tin un surplus. A kita 12.6% for di salario y beneficio secundario di empleadonan publico, pero no kier papia di debolbe placa cu a kita durante COVID mucho menos di un indexering pa via cu costo di bida a aumenta drasticamente.
Nos tin un minister di energia cu no sa mas kico pa gaña. Lo baha awa cu coriente. Con kier baha awa cu coriente si nos companianan WEB y ELMAR ta hipoteca? Aruba su gasolin ta esun mas caro den Caribe Hulandes. Eynan nos por mira cuanto accijns ta drenta den caha di gobierno. E cherry riba e bolo ta si e prijs di petroleo pasa 100 dollar pa bari.
Economia mundial ta tambaliando y nos tin un gobierno cu no sa kico pa haci y no a traha dam warda awa. Otro siman nos lo mira kico lo pasa ora e stock market perde entre 25% pa 30%. Pa final di aña nos por calcula cu e stock market lo crash. Na aña 2008 hopi placa a bay perdi di nos fondo di pensioen. Nos ta spera cu e biaha aki no pasa mesun cos. BRICS lo drenta den luna di November y e dollar Americano lo tin un caida drastico. Den e prome trimester di 2024 nos lo mira kico lo bay pasa cu e banconan mundial. Ta calcula cu plata y oro lo subi drasticamente den prijs. Paisnan rond mundo nan wowo a habri y no ta acepta e agenda diabolico di Development Sustainable Goals y esaki lo ta su fin.
Pueblo di Aruba nos no por spera otro for di un gobierno cu ta bay contra di leynan di Dios. Awor ta turno di e gobierno aki haya lo cual cu nan merece despues cu durante 6 aña largo a maltrata nos pueblo. Dios lo no bandona esnan cu nan confiansa ta riba dje. Nos speransa mester keda den Dios paso esaki ta e tempo di esnan cu tin un curason puro pa goberna nos isla.
Sabiduria di mundo a hinca nos den debe pero cu sabiduria di Dios nos lo sali for di e debenan. Partido Curpa ta e unico alternativa.

Parlamentario mr. drs. Mervin Wyatt-Ras na Tripartiet:

Mester di mayor union pa un miho conexion aereo y posicion mas solido cu Hulanda

Esey ta e conclusion cu e parlamentario di Partido di Pueblo Arubano (AVP) a yega na dje na final di e prome dia di Encuentro Tripartiet tumando luga e siman aki na isla ruman di Sint Maarten. Un bes cu a pasa door di e protocol, e delegacionnan participante a drenta den dos topico cu ta mira como mas prioridad, e facilidadnan di aviacion entre e islanan y e posicion pa cu Hulanda riba finanzas y autonomia.

Wyatt-Ras a cuminsa cu e parti di conexion di vuelo cu ta un situacion cu ta existi pa hopi aña caba y no lo haya solucion tampoco di un dia pa otro. Despues di a haya un presentacion for di e Dutch Caribbean Cooperation of Airports (DCCA), a papia di alternativanan riba termino largo, cu enfasis riba sostenibilidad y eficiencia, specificamente e uzo di avion electrico.
E parlamentario ta consciente cu pueblo ta desea mas conexion rapido y na un prijs mas abou. Hopi ta desea di bishita famia, pero tambe tin e potencial di turismo medico. Pa yega na tarifa mas competitivo, mester tin aerolinea, aeropuerto y gobierno riba mesun liña. "Esey mi ta kere cu nos mester keda stress riba dje den e reunionnan aki y nos ta bay continua deliberando di esaki den e otro reunionnan p'asina nos por yega mas na otro," Wyatt-Ras a indica.
Pa loke ta e geschillenregeling, a papia di e cambionan mas reciente y di e procedura mas apropia. E parlamentario no ta kita merito for di e avancenan cu a logra den e añanan tra'i lomba, mencionando cu un punto cu ta keda discuti riba dje ta e deficit democratico. A trece dilanti e dominio cu Hulanda tin, e diferencia di interes cu tin entre e islanan, cual Aruba tin esun di mas halto y a busca sosten di e islanan ruman riba esaki.
E manera di goberna di Gabinete Wever-Croes II no ta yuda tampoco, segun Wyatt-Ras, ya cu no ta duna luga na Parlamento di Aruba pa haci su trabou, pero unilateralmente ta firma areglo cu Hulanda cu ta pone e pais den un situacion dificil. "Nos tin cu lucha cu no solamente parlamento, pero tambe cu minister presidente. E paisnan (CAS) ta trece tambe dilanti cu, dado momento, mester ta mas fuerte pa cu Hulanda," e parlamentario a splica. E ta referi cu e opinionnan ta hopi dividi pa cu e Raft y si e ta bon of no. E union ta laga di desea.
"Dus na e momento aki nos tin un washiwashi di gobierno cu no sa kico e kier y e ora e ta haci tambe cu parlamento ta mas bou presion. Mi ta kere cu e punto aki nos ta bay sigui discuti riba dje pa nos por wak kico e otro paisnan tambe ta pensa di e asunto aki cu ta un asunto cu ta tene nos mes hopi ocupa," Wyatt-Ras a declara na St. Maarten.
E siguiente temporada nos tin cu tene cuenta tambe cu tin eleccion na Hulanda y un dado momento bo ta bay haya bo cu un gobierno kisas cu ta rechts tambe y cu lo bay pone mas presion. P'esey Parlamentario Wyatt-Ras ta haya cu ta importante pa islanan CAS para duro riba e topico aki pa atende debidamente cu Hulanda al respecto.

Activistanan ta critica aresto y negligencia contra comunidad LGBTQ+ na Nigeria

(AP) – Autoridadnan na Nigeria ta usando e pais su ley di prohibicion di mesun sexo pa bay contra e comunidad LGBTQ+ mientras nan ta ignora e abusonan cometi contra nan, segun abogado y gruponan cu ta boga pa e causa a expresa den medio di arestonan en masa contra hende homosexual.

Nigeria ta un di mas di 30 di e 54 pais den Africa unda homosexualidad ta criminalisa den ley cu tin sosten amplio di publico, aunke e constitucion ta garantisa libertad di discriminacion y e derecho na un bida y bida familiar priva. Aresto y detencion di hende asina-yama 'queer' na Nigeria a sigui e siman aki, y a sucede sin investigacionnan apropia y por expone e comunidad aki na peliger memey di e sentimentonan anti LGBTQ+ na Africa su pais mas pobla, e gruponan a splica.

E pais su agencia paramilitar riba dialuna a anuncia e aresto di mas di 70 persona hoben den estado di Gombe, acusando nan di a organisa "fiestanan di cumpleaños homosexual" y di tin e "intencion di tin un matrimonio di mesun sexo." Despues di un detencion similar di mas di 60 persona despues di loke polis a yama un matrimonio homosexual den augustus, e arestonan aki ta demostra un "moda di violacion di derechonan humano" di e inviduonan aki, Isa Sanusi, director di Amnesty International Nigeria a conta The Associated Press.

E arestonan aki tambe ta sugeri cu e estadonan ta copiando otro pa ricibi "elogio" bao e ley, segun Anietie Ewang, Nigeria su investigador cu Human Rights Watch su division na Africa. El a bisa cu preocupacionnan enfatisa pa e organisacion den un reportahe di aña 2016, tocante e abuso y stigma cu personanan homosexual na Nigeria ta enfrenta, ta permanece.

Merca ta expande esfuersonan pa corta fondo pa Hamas

(AP) – Riba diabierna, Merca a expande su esfuersonan pa corta fondonan pa Hamas, anunciando un di dos ronda di sancion contra hende y organisacionnan relaciona cu e grupo desde cu nan a lansa un atake riba Israel cu a causa e morto di 1,400 persona.

E sancionnan nobo ta enfatisa Iran su rol den provee sosten financiero, logistico y operacional na Hamas, segun Oficina di Control di Activo Stranhero di Departamento di Tesoro Mericano a bisa den un declaracion. Nan ta inclui un representante di Hamas na Iran y miembronan di Iran su Guardia Revolucionario.

E sancionnan a keda anuncia mientras Secretario interino di Tesoro, Wally Adeyemo a biaha bay London pa ricibi sosten for di Reino Uni, un di Merca su aliadonan mas cercano, pa e campaña di corta fondo pa Hamas, cual ambos pais ta considera un organisacion terorista.

"Awe e accion ta delinea Merca su compromiso pa desmantela Hamas su rednan di fondo pa medio di despacha nos autoridadnan di sancionnan contraterorismo y traha cu nos partnernan global pa nenga Hamas e habilidad di explota e sistema internacional financiero," Adeyemo a splica.

Entre esnan cu lo cay bao sancion ta Khaled Qaddoumi, describi como e representante entre Hamas y e gobierno di Iran; Ali Morshed Shirazi y Mostafa Mohammad Khani kendenan ta oficialnan den Qods Force di Guardia Revolucionario di Iran, acusa di train y asisti e luchadornan di Hamas. Tambe Merca a sanciona un cantidad di organisacion, incluyendo Bonyad Shahid Irani, tambe conoci como Martyrs Foundation. Oficialnan a bisa cu e grupo aki, cual ta afilia cu Jihad Palestino Islamico, ta hinca miyones di dollar via e asociacion di caridad basa na Gaza Al-Ansar Charity Assoication pa e familiarnan di e militantenan.

Sernan keri di soldadnan di Ucrania ta exigi limite na termino obligatorio di servicio den ehercito

(AP) – Gran cantidad di manifestante a reuni riba e cayanan di Ucrania riba diabierna pa exigi un limite di 18 luna riba e servicio obligatorio den ehercito. Ambos banda, cu ta cansando, ta luchando pa mantene nan momentum militar, aunke ningun banda te ainda por a dal un golpi decisivo y ta sospecha cu e pelea lo sigui te proximo aña.

Ucrania a ordena un mobilisacion general di e poblacion masculino entre 25 pa 60 aña di edad na momento cu Rusia a cuminsa su invasion dia 24 di februari na aña 2022. E gran mayoria a uni como boluntario. Mientras cu e guera ta sigui, Ucrania a amplia e mobilisicacion. E limite di servicio di 18 luna cu e manifestantenan ta exigi lo ta e mesun maximo cu prome cu e guera. Actualmente e ta habri na cualkier persona cu kier uni. E manifestantenan cu ta parti di un red nacional, kier pa parlamento di Ucrania, Verkhovna Rada considera posibel alternativanan.

Mas o menos 100 casa, mama, yiunan y familiarnan di soldadnan di Ucrania a haci yamado pa e regreso di nan sernan keri. "Dicon mi tata no ta bini back?" un mucha su poster tabatin skirbi. "Mi ta biba den miedo constante pa su bida," Valeriia Koliada, di 35 aña, a bisa di su casa cu ta un boluntario den ehercito. "E ta cansa y ami ta biba cu nervio," el a sigui conta. "Nos ta un famia hoben. Mi tambe kier tin un yiu cu mi casa y drumi trankil anochi."

No tin señal cu e sosten publico pa Ucrania den e lucha contra e invasion di Rusia ta bahando. Na Rusia, sinembargo, autoridadnan a tuma accion contra protestanan anti-guera y criticonan di e politica di e president Ruso ta ser silencia. Sinembargo, oficialnan Mericano ta bisa cu forsanan Ruso ta experienciando problemanan di moral mientras otro campana di winter ta cerca. E Cas Blanco a bisa diahuebs cu Rusia ta ehecutando soldadnan cu desobedece ordennan y ta menasa unidadnan henter cu morto si nan huy for di tironan di artileria di Ucrania.

Lista di espera pa camber na Hulanda a bira 2 pa cuatro aña

Ta urgi studiantenan registra na tempo pa haya camber na Hulanda

Recientemente tabatin un sesion di informacion pa studiantenan cu ta bay biba na Hulanda, unda diferente profesional a brinda informacion, entre otro, huisvesting (vivienda) na Hulanda.

Segun Sra. Lourdes Bramble-Tromp di Arubahuis, e reto pa haya vivienda na Hulanda a bira mas grandi e aña aki. El a splica cu pa motibo di e guera na Ucrania y na Israel, Hulanda ta tumando mas refugiado loke ta trece cune cu e cantidad di camber disponible ta bira menos. El a splica tambe cu aña pasa, e tempo di espera pa haya un camber tabata di 1 pa 2 aña, pero cu awo esaki a bira di 2 pa 4 aña.

Tambe a informa cu proximo simannan, Sra. Paloma Osorio di Fundacion Plan di Bida ta bay bishita scolnan secundario pa duna un charla amplio tocante maneho di presupuesto.

Minister di Enseñansa a haci enfasis riba e necesidad pa studiantenan inscribi pa camber na Hulanda na tempo, teniendo cuenta cu si no tin un adres na Hulanda no por haya BSN nummer, loke ta nifica cu tampoco por habri cuenta na banco ni inscribi pa scol. Esaki den pasado ya a causa problema pa hopi studiante cu ta scoge pa sigui nan estudio na Hulanda.

Recientemente, minister Plenipotenciario na Hulanda a reuni cu Roeland Kreeft, manager na SSH (Stichting Studentenhuisvesting), un fundacion cu ta huur 19mil camber y vivienda pa studiante na diferente ciudad na Hulanda. Durante e reunion a destaca con e escasez di vivienda pa studiante ta impacta particularmente e situacion di studiantenan Arubano cu ta yega Hulanda.

Sr. Kreeft a bisa cu e tin comprension pa e situacion di studiantenan di Aruba pasobra nan ta biba pafo di Hulanda y lo ta hopi bon cu nan por dispone riba un camber prome cu nan bin Hulanda. Un opcion cu Sr. Kreeft a bin cune, ta pa duna mas informacion na studiantenan riba e sistema di “hospiteer”. Esaki ta un sistema unda studiantenan por reacciona riba cambernan den un cas pa studiante. E prome 15 candidato mas halto riba e lista di inscripcion ta wordo yama pa un combersacion y for di nan ta scoge e candidato adecua pa biba den e cas. Sr. Kreeft a conta di un experiencia cu SSH a haci cu studiantenan internacional pa mira con esaki ta traha. E resultado di e experiencia tabata sumamente positivo; casi 80 porciento di e studiantenan internacional a keda acepta bou di e argumento cu nan tabata e candidato mas simpatico.

Lo ta importante, segun Sr. Kreeft, pa duna informacion na e studiantenan Arubiano con e sistema di “hospiteer” ta traha; kico bo por spera di un cas pa studiante y con bo por presenta bo mes mihor, pa tin chens pa nan scoge abo. Tambe cu den un cas pa studiante, bo mester yuda na haci cushina, baño y gang limpi y tene cuenta cu un cas pa studiante ta consisti di aproximadamente 15 studiante, pues e por ta hopi druk.

Un otro punto cu Sr. Kreeft a menciona cu tambe lo por yuda studiantenan na un camber ta cu SSH ta trahando riba un Plataforma central pa inscripcion pa tur instancia na Hulanda cu ta brinda camber y vivienda na studiantenan. Esaki ta brinda un bista general riba disposicion pa camber y vivienda. Unabes bo ta inscribi, segun Sr. Kreeft e periodo di inscripcion por ta positivo pa si mas laat bo ta desea un apartamento. E experiencia general ta cu studiantenan ta cuminsa biba e prome dos pa tres aña di nan estudio den un cas pa studiante of compleho di vivienda pa studiante, pero despues nan kier move pa un vivienda mas priva; riba nan mes.

King Classic Sudoku

	4				6		5	
3				5				1
			7		1	4		
9		4		6	8	7		
8			2	3				
5			8	9		3		
2		9					4	
		6						

Difficulty: ★★★★ 10/28

Clasificado
ECONOMICO
aviso@bondia.com

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles, laba tapijt
laba vloer
Tel. 593 9464

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

TA BENDE
Camisa, Carson, Short
100% lino Italy
Koyari #22 (Sasaki)
Tel. 592 5371

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo,
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente 50,- pa buelta, nos ta lante lague limpi
Call 592 5766

SERVICIO PUBLICO
Masaje reductores, terapias para el dolor, terapia infraroja, kinesiotape, tratamiento faciales
Avicenastraat #18 local A
Tel. 566 1412 /561 8520

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico
Tel.563 4168

TA BENDE
Piano (no electric), cama di 1 persona, set di sala, vario schilderij. Pone bo prijs
Cell 594 3154

TA BUSCA
The Gold Mine Ranch
ta busca
"Paarden Verzorger"
por yama na
Tel. 594 1317

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di construccion y carpinteria y tur cos cu ta furamento di stul
Tel : 746 0518 / 569 7539

SERVICIO
Unified One Events
Photos , films, wedding
Tel. 749 2533

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVICIO
Reforsamo papiamento-españo, of españo pa papiamento pa hende mayor y mucha
Tel. 563 4641

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabow di verf y chapi, tur mantencion di pafor di cas
Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

TA HUUR
Apartment Madiki 67
1 camber, 1 baño, cushina, sala. Entrada priva F.750.00 pa luna Madiki 67
Tel. 593 0769 / 583 2034/ 593 3514

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Pa mas informacion
Tel. 563 6762

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.568 2339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta. Yama nos na
561 4297 of 561 5179

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, was-machine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi, negoshi of oficina
Tel.561 3910

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubla cu un awasero breve
Den marduga y mañan: variablemente nubla cu un awasero

Temperatura maximo 32 grado Celsius
Temperatura minimo 27 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 33 pa 44 grado Celsius
UV index: 12

Bahada di solo : 6:15 pm
Subida di solo : 6:32 am.

Biento:
Zwak te modera for di direccionnan entre noordoost y zuidoost; forsa 2 te 4 (7 te 23 km/ora, 4 te 12 nudo). Temporalmente variabel y zwak; forsa 1 (1 te 6 km/ora, 1 te 3 nudo).

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
Atmosfera ta abundante na humedad y instabilidad. Esaki lo combina cu e biento zwak y e calentamento di den dia pa produci algun awasero local cu por wordo compaña pa lamper cu strena. Awasero por ta localmente modera te fuerte y causa molester.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil te modera, entre 2 pa 4 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: Modera te poco bruto na cierto partinan den labaderanan for di noord; entre 3 pa 4, localmente 5 pia.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
del Pueblo	Aloe
Tel. 582 1253	Tel. 584 4606

EMERGENCIA 911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Lo bo bai sosegá, pero lo bo lanta na fin di e dianan pa risibí bo porshon" - Daniel 12:13b

Cu inmenso tristesa nos ta anuncia fayecimento di:

Carlos B. Kelly
Mihor conoci como "Papu, Calo of Mo Calo
* 04-11-1939 - † 17-10-2023

Na nomber di su:
Mayornan:
†Justino y †Maria Kelly-Farro

Casa stima:
Juliana (Jeanna) Kelly - Tromp

Yiunan stima:
Violetta Everon-Kelly y Nelson y famia
Ruthmila Sawney-Kelly y Herman y famia
Aldrin Kelly y famia
†Gilbert Kelly

Nieto/a nan stima:
Nelson Gilbert Everon y esposa Mariah y yiu na België
Kimberly Everon
Justin Everon
Jermaine Sawney
Zachary Sawney
Andrew Kelly
Andreina Kelly

Bisanieta: Lystra Everon na België

Rumannan:
Sra. vuida Victoria Perez-Kelly y famia
†Agnes Tromp-Kelly y famia
†Josef Kelly y famia

Swa y Cuñanan:
Sra. vuida Sixta Kelly-Tromp y famia
Sra. vuida Filomena Parada-Tromp y famia
Roy Tromp y Clavel Tromp-Leest

Sobrino y sobrinanan, primo y primanan, amigo y amiganan y demas famia y conocirnan na Aruba, België, Hulanda.

Su ex coleganan di LAGO, Aruba Concorde Hotel y Wyndham.

Tur su rumannan spiritual Testigonan di Jehova, specialmente congregacion Tanki Leendert.

Demas famia: Kelly, Tromp, Everon, Sawney, Farro, Martijn, Perez, De Cuba, Arends, Kuhn, Boekhoudt, Webb, Krozendijk, Knot, Franken.

Nos ta invita tur famia y conocirnan pa asisti na e acto di condolencia cual lo tuma lugar Diabierna, 27 October 2023, di 7'or pa 9'or di anochi na Calabas 8-B.

Alavez nos ta invita pa asisti na e acto di entiero cual lo tuma lugar Diasabra, 28 di October 2023, di 2'or pa 4 di atardi na Aurora Funeral Home despues pa santana di Sabana Basora. Lo tin un discurso pa 3'or di atardi.

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro famia.

Despues di entiero nos no lo ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Olga Betulia Kock-Romero
*12-03-1930 - †26-10-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Jezus zij tegen haar: Ik ben de Opstanding en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven,
en ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Gelooft u dat?
Johannes 11: 25-26

Wij kondigen het overlijden aan van:
Siegfried Coromoto Holsman
*20-05-1958 - †25-10-2023

De uitvaart wordt op een later tijdstip bekend gemaakt.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

The Lord is my shepherd; I shall not want.
He maketh me to lie down in green pastures: he leadeth me beside the still waters.
He restoreth my soul: he leadeth me in the paths of righteousness for his name's sake.

With great sorrow in our hearts, we announce that passing of our beloved mother, sister, friend grandmother, great grandmother, cousin & confidante:

Hendrica Teresita Leerdam Hanson
better known as: "Drika"
*11-09-1934 - †24-10-2023.
Date & place of funeral will be announced later.

Fiesta di San Hudas Thadeo na Misa Inmaculada Concepcion Santa Cruz

Diasabra dia 28 di october 2023 ta fiesta di San Hudas Thadeo, "E SANTO DI ESPERANSA", Patrono di esnan desespera y di casonan dificil.

Pa 6.00 p.m. nos ta resa e Santo Rosario na honor di Mama Maria pa bendicion pa nos dushi Aruba, pa mundo henter cu ta pasando den un crisis financiero y menasa di guera, pa crecemento di fe, combercion di pecadornan y paz mundial.
Pa 7.00 p.m. ta sigui un Santo Sacrificio di Misa como accion di gracia pa tur fabornan ricibi y ta wordo canta pa Koor Vlam di Amor. E dia aki ta un bunita oportunidad pa tur esnan cu a haya sanacion y yudansa den nan necesidad pa gradici Dios na prome lugar y San Hudas Thadeo pa Su intercesion.
Parokia Inmaculada Concepcion y Grupo di Oracion San Hudas Thadeo Santa Cruz ta invita cordialmente tur devoto di Mama Maria y San Hudas Thadeo, tur gruponan di oracion di Santa Cruz y pueblo di Aruba en general pa asisti na e Santa Eucaristia. Asina nos por manifesta nos Fe den Dios y Comunion di Santonan.
E aña aki ta 40 aña cu e devocion na San Hudas Thadeo a wordo reactiva den parokia Inmaculada Concepcion. Na aña 1984 un reorganisacion a wordo haci bou guia di Pastoor Felix Pasadilla d.f.m., Sra. Maria Curiel y algun persona mas. Riba sugerencia di Pastoor Felix Pasadilla d,f.m. a forma un grupo di oracion y a cuminsa resa na casnan di famia tur 28 di cada luna cu ta bishita di San Hudas Thadeo. Aunke Maria Curiel cu ta e guia cu ta lidera e grupo di oracion no por ta activo actualmente, nos grupo si a keda activo. Nos ta gradici tur persona cu a habri nan porta y ricibi nos hunto cu San Hudas Tadeo pa nos a resa tur 28 di cada luna.

Hefe di Registro Civil y Censo ta informa lo siguiente:

ORANJESTAD - Desde 9 maart 2014 e validez di tur paspoort Hulandes pa personanan mayor di 18 aña a subi di 5 aña pa 10 aña. Pa person-anan menor di edad (bou di 18 aña) e validez a keda 5 aña y pues e totalidad di peticionnan aki tur aña ta stabiel, aproxidamente entre 3000 pa 4000 pa aña.

Loke ta trata personanan mayor di 18 aña ta trece cune cu despues di 10 aña lo tin un subida drastico di paspoortnan Hulandes cu lo caduca na aña 2024. E cantidad di peticion lo ta halto y pa es motibo nos ta pidi nos clientenan pa traha nan cita di antemano y no warda e paspoort caduca. Paspoort por dura 2 pa 3 siman pa yega for di Hulanda unda cu e ta traha. Censo no tin ningun influencia riba e periodo di espera pa esaki yega. Akibou nos ta pone un analisis di e cifranan desde aña 2023. Pues por wak cu desde aña 2024 lo bira un periodo hopi druk y ta pidi nos clientenan pa tene cuenta cu esaki.

Paspoort di emergencia:
Tene bon na cuenta cu Gabinete di Gobernador ta otorga solamente den casonan di sumo emergen-cia un paspoort di emergencia. Mester enfatisa cu e rekisitonan pa por bin na remarke pa un paspoort di emergencia ta hopi stricto.

China su oficial economico top pa un decada a fayece

(AP) - Ex Premier Li Keqiang, China su oficial economico top a fayece riba diabierna a causa di un atake di curason. E tabatin 68 aña di edad.

Li tabata China su lider number 2 for di aña 2013 te cu aña 2023 y tabata boga pa negoshinan priva sinembargo a ser laga cu tiki autoridad ora cu president Xi Jinping a converti su mes den e lider Chines mas poderoso den decadanan y a pone control mas estricto riba e economia y sociedad di China.

CCTV a bisa cu Li tabata descansando na Shanghai recientemente y a sufri di un atake di curason riba diahuebs y a fayece 12:10 riba

diabierna.

Li tabata un economista cu ta papia Ingles y tabata considera un candidato cu lo surpasa lider di partido comunista Hu Jinato den aña 2013 sinembargo el a ser surpasa pa Xi. Cambiando Hu su era di liderazgo orienta riba consensus, Xi a centralisa e podernan den su propio mannan, lagando Li y otronan den e partido su comite di 7 miembro cu tiki influencia.

Como e oficial economico top, Li a priminti cu e lo mehora e condicionnan pa e negociantenan cu ta genera trabao y rikesa. Sinembargo e partido bao Xi a aumenta e dominancia di e industria di e estado y a pone control mas estricto riba tecnologia y otro industrianan. Companianan den exterior a bisa cu nan no ta sinti bon bini despues di Xi y otro lidernan a haci yamado pa depende riba nan mes economicamente, a expande

leynan anti spionahe y a haci buskeda den agencianan di consulta.

Li mester a retira for di e comite na un fiesta di Cnogreso den ocotber di ana 2022 y a sali for di oficina den maart di aña 2023 a pesar di ta 2 aña bao di e edad informal di retiro di 70 aña. Li Keqiang, ex vice premier, a drenta oficina den aña 2013 mientras e partido den mando tabata enfrenta aumentonan di advertencia cu e aumento di construccion y exportacion cu a acelera e decada anterior su crecemento ta kedando sin forsa.

Li a nace dia 1 di juli na aña 1955 na Anhui y pa aña 1976 a bira secretario di e partido den mando na e tempo aki. E ta sobrevivi pa su casa, Cheng Hong, ken ta profesor di Ingles na Capital University of Economics and Business na Beijing. E pareha tin un yiu muhe segun reportahenan di media.

Forsanan Mericano y Sur Koreano ta conduci ehercicio pa reacciona na posibel atake for di Nort Korea

(AP)—Tropanan Sur Koreano y Mericano a conduci ehercicionan di fuego bibo e siman aki pa asina fortalece nan habilidad pa responde na un posibel "atake di sorpresa estilo Hamas" pa Nort Korea, segun e ehercito Sur Koreano a bisa diabierna.

E dos forsa ta conduci ehercicionan asina regularmente, pero esun di e siman aki ta bin despues cu e atake di Hamas dia 7 di october riba Israel a aumenta preocupacionnan di siguridad na Sur Korea, cual tin e frontera mas fortifica cu rival Nort Korea.

E ehercicio di tres dia, cual a cuminsa diaranson, a envolve 5.400 soldaat Sur Koreano y Mericano, 300 sistema di artileria, 1.000 vehiculo y activonan di forsa aereo, segun e ehercito. Den un respuesta simula na "e posibel atake artileria di e enemigo", e ehercicionan a practica ataknan diseña pa "kita e origen di provocacion di artileria di variedad di e enemigo na un fecha mas trempan," segun e Ground Operations Command di Sur Korea.

Nort Korea no a reacciona inmediatamente na e ehercicionan. Tipicamente e pais ta mira ehercicionan militar grandi di Merca y Sur Korea como practica di invasion y ta responde cu testnan di raket misil.

Hefe di epidemiologia cu a yuda lidera e lucha contra COVID a fayece cu 60 aña di edad

(AP) - Wu Zunyou, un epidemiologo cu a yuda lidera e pais su medidanan estricto contra COVID na China cu a suspende acceso na ciudadnan y a laga miyones cera den cas a fayece diabierna. E tabatin 60 aña di edad.

Un anuncio for di China su Center for Disease Control and Prevention (CDC) tocante Wu su fayecimento no a revela e causa, pero si a bisa cu e "medidanan di rescate a fracasa." Wu su salud tabatin tempo caba den mal condicion y el a disparce for di bista publico den e ultimo lunanan mientras e tabata bataya contra cancer.

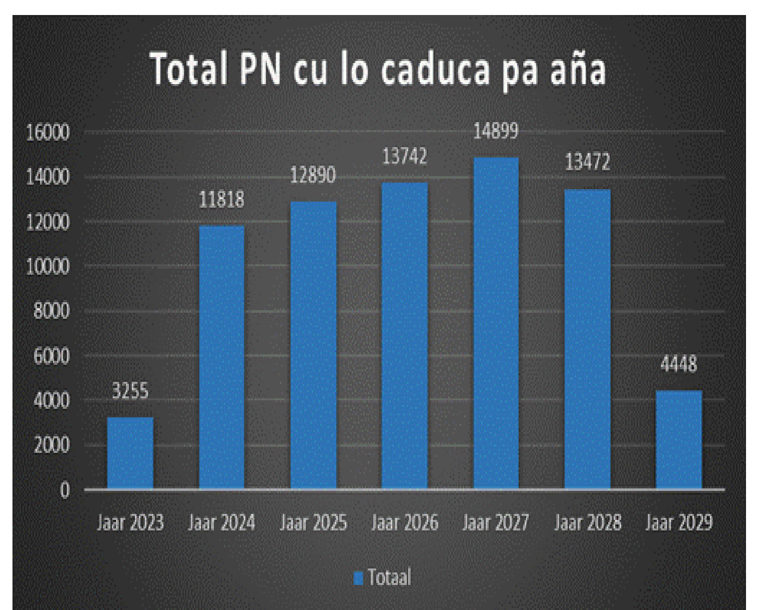
Wu, ken a logra su master y doctorado na University of California, Los Angeles,

a pasa mayoria di su carera trahando riba prevencion di HIV/AIDS na China.

Wu tabata instrumental den desaroya China su politica den e epidemia di HIV den personanan cu ta haci uso di droga cu ta inyecta, segun su biografia riba e website di UCLA. Den reconocimento pa su trabao, el a ricibi e International Rolleston Award den aña 2005. Despues, el a ricibi tambe e medaya di oro di UNAIDS na aña 2008 pa su trabao en general.

Sinembargo, mientras China tabata bataya contra e virus di COVID-19, Wu a ricibi critica pa su decision di publicamente vocifera sosten pa e pais su medidanan di control estricto aunke e debilidadnan den e strategia a bira mas prominente. "Dynamic Zero-COVID ta apropia pa China su realidad y ta e miho opcion pa controla nos pais su situacion actual di COVID," el a expresa den april di aña 2022. E strategia aki a logra China mantene nivelnan controla den e comienso di e pandemia, sinembargo pa aña 2022, e virus a cuminsa plama cada biaha cu mas facilidad.

Den priva, Wu tabata den desacuerdo cu e exceso di e strategia di zero-COVID, pero a sinti cu e no tabatin suficiente poder pa bay den contra di esaki.

E noticia di e fayecimento di Wu a bini oranan despues cu e fayecimento di e ex Premier Li Keqiang a ser anuncia.

#IYKYK IF YOU KNOW YOU KNOW!

THE BIGGEST SALE EVENT OF THE YEAR

OCTOBER 27TH AND 28TH

40% DISCOUNT ON MANY ITEMS

SAVE AWG. 760 — Olin Loveseat — **Now** AWG. 1,130 Was AWG 1,899

SAVE AWG. 800 — Sofa — **Now** AWG. 1,199 Was AWG 1,999

SAVE AWG. 1,348
Trishcott
Dining set
INCLUDES CHAIRS & TABLE
Now AWG. 2,021
Was AWG 3,369

SAVE AWG. 1,440 — Juararo Bedroom Set
INCLUDES DRESSER, MIRROR, QUEEN PANELS & RAILS, NIGHTSTAND
Now AWG. 2,156 Was AWG 3,596

30% STOREWIDE CREDIT DISCOUNT &

15% OFF CASH PURCHASES

UP TO **70% OFF**
ACCESORIERS AND DECORATIONS

35% OFF ON MANY ITEMS IN STORE

SEE SOME OF THEM BELOW

SAVE AWG. 551
Dinsmore
Twin/Twin Bunk Bed
Now
AWG. 1,023
Was AWG 1,574

GET A **FREE MATTRESS**
WITH THE PURCHASE OF ANY BEDROOM SET
MUST BE BED, NIGHTSTAND, DRESSER COMBO.
NOT VALID WITH OTHER OFFERS.

BUY THIS
GOALIE SECTIONAL
AND GET A
FREE
LG 50" UHD - 4K SMART TV

GET THESE MATTRESS SPECIALS

MODEL	DESCRIPTION	SPECIALS NOW	WAS	SAVE
BMT331	SERTA DESIRE EXTRA FIRM MATTRESS QUEEN-2327	AWG 1,199	AWG 1,999	AWG 800
BMT335	SERTA FANTASIA PILLOWTOP MATTRESS KING-2328	AWG 999	AWG 1,599	AWG 600
BMT33D	SEALY COMFORT DREAMS PILLOWTOP DIVAN QUEEN W/BASE	AWG 1,499	AWG 2,199	AWG 700

OFFERS END OCTOBER 28TH, 2023. CONDITIONS APPLY.

Special Financing Available Up To 36 Months, Ask Us?

VISIT US MONDAY TO SATURDAY: 9AM - 6PM AT:
AMC UNICON MEGASTORE
L.G. SMITH BLVD, 144 ORANJESTAD

Telephone:
521-1180

Ashley
FURNITURE HOMESTORE

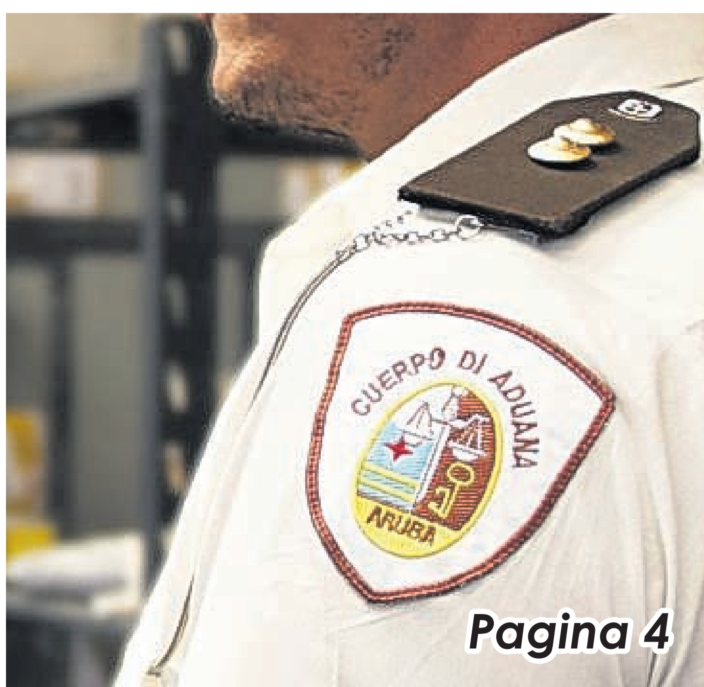
ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 28 oktober 2023 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Ongedocumenteerd kind laat zien hoe gemakkelijk het is om migratiesysteem op luchthaven te omzeilen

Pagina 2

Invoerrechten voor medicijnen zijn 6%, terwijl die voor andere niet-essentiële producten lager zijn

Pagina 4

Nederlandse parlementariërs weigeren koning op te nemen in kabinetsformatie

Pagina 8

Ongedocumenteerd kind laat zien hoe gemakkelijk het is om migratiesysteem op luchthaven te omzeilen

Onlangs publiceerde Bon Dia Aruba een artikel waarin fouten aan het licht werden gebracht die autoriteiten begingen toen een kind van vijf jaar Aruba verliet met zijn vader via de luchthaven zonder paspoort en zonder toestemming van de moeder. Een artikel dat reacties van socialemediagebruikers heeft veroorzaakt, die zich richtten op een familieprobleem.

Maar het moet benadrukt worden dat dit niet relevant is, behalve de manier waarop het kind Aruba kon verlaten; dat was de "essentie" van wat er gebeurde vanwege de fouten van de autoriteiten.

Gebeurtenissen

Dit geval gaat over een Venezolaans koppel dat enkele jaren geleden Aruba bereikte en hun migratiestatus niet regelde, waardoor ze illegaal op het eiland verbleven. Uit deze relatie werd een kind geboren dat nu vijf jaar oud is. Het koppel ging uit elkaar, en de moeder ging alleen met haar jonge kind wonen en droeg alle verantwoordelijkheden zoals een alleenstaande moeder, zonder hulp van de vader. Desondanks bleven ze in contact, zodat de vader tijd kon doorbrengen met zijn kind. Discussies begonnen omdat ze uit elkaar gingen, en de moeder vond een nieuwe partner. De vader beweerde verondersteld te hebben gezegd dat de partner van de moeder misbruik maakte van hun kind, en om die reden besloot de vader naar Venezuela te gaan met het kind.

Toen hij zijn kind ophaalde, ging hij naar het huis van de moeder, maar er ontstond een ruzie tussen hen beiden. Dit leidde ertoe dat de vader het kind wegnam en er vandoor ging. De moeder probeerde hem tegen te houden, maar slaagde daar niet in. Even later reed de vader bijna met de auto over de moeder, waarna ze de politie belde om deze zaak te behandelen. Het resultaat was dat de vader Aruba verliet met het kind via de luchthaven zonder paspoort en zonder toestemming van de moeder. Ze reisden naar de Dominicaanse Republiek en gingen later naar Venezuela.

Een keten van fouten

In de dagen die volgden na het incident ging de politie die de zaak van de moeder de avond van het incident behandeld had, om onduidelijke redenen niet over tot het opstellen van een rapport over deze zaak. Waarom niet? Hier rijzen vragen, en dit komt overeen met enkele klachten die door een stichting zijn geuit, omdat de moeder en het kind geen documenten hadden die hun legale status op Aruba bevestigden, wat betekent dat ze geen klacht bij de politie konden indienen of een rapport konden maken over wat er die dag was gebeurd.

Greg Peterson, die de moeder vertegenwoordigt en ondersteunt, en ook een bekende activist in de Arubaanse gemeenschap is, heeft dit geval aan het licht gebracht. Hij meldde dat hij twee brieven had geschreven, een gericht aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba, Alfonso Boekhoudt, waarin Peterson alle onregelmatigheden aan de kaak stelde die de vader had begaan zonder dat de autoriteiten, zoals de immigratiedienst, hun regels inzake reizen en ontvoering van kinderen volgden. Bovendien verklaarde een aanklager van het Openbaar Ministerie, zoals Peterson aangaf, dat ze niet hebben meegewerkt aan het werk van Interpol om de vader te arresteren toen hij in de Dominicaanse Republiek was en het kind naar Aruba had kunnen sturen. Hierbij heeft de aanklager, volgens Peterson, Artikel 35 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) geschonden, dat spreekt over de verplichting van staten om internationaal samen te werken om kinderontvoering, verkoop of handel te voorkomen.

In de brief wordt ook verwezen naar Artikel 2 van het IVRK, dat discriminatie om welke reden dan ook verbiedt, inclusief nationaliteit en migratiestatus. Zowel de autoriteiten als de aanklager van het Openbaar Ministerie, die besloten heeft de vader niet juridisch te vervolgen, lijken op basis van deze gronden gediscrimineerd te hebben door de reden om het kind niet te beschermen tegen de situatie die zich voordeed vanwege zijn migratiestatus.

In deze brief vraagt Peterson Zijne Excellentie de Gouverneur om een onderzoek in te stellen en een beoordeling uit te voeren van de autoriteiten die betrokken zijn bij deze zaak. "Het lijkt erop dat op Aruba methoden ontwikkeld en geïmplementeerd moeten worden om discriminatie en vooroordelen te voorkomen op het moment dat beslissingen met ernstige gevolgen worden genomen," aldus de brief.

In de tweede brief, gericht aan het Hof van Justitie, geeft Peterson aan dat volgens het 'opportuniteitsbeginsel' de aanklager de bevoegdheid heeft om af te zien van vervolging van deze persoon als de zaak niet in het openbaar belang ligt. Echter, gezien de ernst van deze zaak en de internationale verplichtingen van het Koninkrijk der Nederlanden met betrekking tot kinderrechten, lijkt zijn besluit in strijd te zijn met de rechtsstaat en het algemeen belang van het Koninkrijk. Op basis hiervan verzoekt Peterson het Hof van Beroep om de beslissing van het Openbaar Ministerie te herzien en te overwegen om een bevel tot vervolging van de vader uit te vaardigen, zelfs als hij zich al in Venezuela bevindt. Deze actie komt niet alleen overeen met de nationale wetgeving, maar ook met internationale verplichtingen en fundamentele beginselen van rechtvaardigheid.

Waarom hebben de autoriteiten en zelfs de luchtvaartmaatschappij hen laten vertrekken zonder zich aan de wet te houden?

In dit geval kunnen we de reeks fouten zien die zijn begaan door zowel de politie, het Migratiedepartement van Aruba, als de luchtvaartmaatschappij die de vader en het kind aan boord liet gaan zonder paspoort en zonder toestemming van de moeder.

Een kind van 5 jaar heeft geen begrip van wat een migratiestatus inhoudt, en ze mogen volgens fundamentele rechten niet worden gediscrimineerd om redenen van nationaliteit. Dit roept nog een andere vraag op voor de betrokken autoriteiten: als dit kind een Nederlander of Amerikaan was geweest, zouden de autoriteiten dan anders hebben gehandeld? Stel je voor welke schade dit kan toebrengen aan de wereldwijde reputatie van Aruba en aan het toerisme.

Het Arubaanse parlement en degenen die verantwoordelijk zijn voor het maken van wetten, wat doen ze om de rechten van kinderen te beschermen? Niettemin kunnen we het verdriet en de angst die een moeder in een dergelijk geval ervaart, niet negeren. Ze weet niet waar haar kind is, hoe het kind zich voelt, en wat de vader bereid was te doen om het kind van de moeder te scheiden, wat volgens Artikel 9 van het IVRK verboden is. Geen enkel kind mag willekeurig van zijn moeder worden gescheiden, de autoriteiten zijn degenen die dat bepalen.

Dit is een daad van discriminatie en bovendien een ontvoering die is gepleegd in de kindertijd van degenen die de autoriteit hadden om dit te voorkomen of er misschien niet in geïnteresseerd waren om de wet na te leven. Omdat het om ongedocumenteerde Venezolanen ging, was het misschien gemakkelijker om hen naar hun eigen land te laten gaan dan om hen op Aruba te houden.

Ze hebben contact opgenomen met verschillende internationale organisaties zoals HIAS, IOM en UNHCR. Daarnaast heeft Zijne Excellentie de Gouverneur gereageerd op de brief en onmiddellijk actie ondernomen in deze zaak, die op 1 november voor de rechter zal worden gebracht. Als het vonnis ten gunste van de moeder uitvalt, moet het Openbaar Ministerie deze persoon wettelijk vervolgen. Uiteindelijk slaagde de moeder erin haar kind in Venezuela te herenigen, waar ze ook een teken vond dat de vader vermoedelijk een doorgang zocht om naar de grens van Venezuela te gaan en van daaruit Colombia over te steken.

Wegen op Aruba in deplorabele toestand

Directeur DIMP: We zullen er zeker van zorgen dat investeringen terechtkomen waar ze nodig zijn om te zien waar het belastinggeld naartoe gaat

Het regenseizoen heeft aanzienlijke gevolgen gehad voor Aruba, met name voor de wegen die grote schade hebben opgelopen. Het is geen geheim dat veel wegen op het eiland in deplorabele staat verkeren, en de gemeenschap vraagt voortdurend wanneer de overheid deze wegen zal aanpakken.

Tijdens een persconferentie van Belastingdienst (DIMP), vroeg een verslaggever van Bon Dia Aruba aan de directeur van de dienst, Luenne Gomez-Pieters, of de inkomsten uit motorvoertuigbelasting die voertuigeigenaren jaarlijks moeten betalen, bedoeld zijn voor het onderhoud van de wegen die automobilisten gebruiken.

Gomez-Pieters legde uit dat de wet op de heffing van motorvoertuigenbelasting niet werkt zoals de BAZV-wetgeving. De BAZV is een bestemmingsheffing waarbij alle premiebetalingen vóór de AZV duidelijk naar de AZV gaan, maar de BAZV-premies gaan ook naar de AZV.

Belastingopbrengsten voor wegen In het geval van de wet op de heffing van motorvoertuigenbelasting, vervolgde ze, gaan alle belastinginkomsten naar de staatskas en uiteindelijk weet de overheid waar de investeringsbehoefte ligt. DOW (Directie Openbare Werken) dient haar investeringsbehoeften in voor de wegen, en afhankelijk van de beschikbaarheid van middelen worden deze toegewezen aan DOW. Wijzigingen in de wet kunnen alleen worden aangebracht als de overheid dat wenst.

"Ik ben het ermee eens dat ons klimaat en de neerslag niet altijd helpen, omdat zelfs een beetje regen op het hete asfalt, wanneer een zware vrachtwagen passeert, het asfalt doet barsten. Maar ik weet dat DOW hiermee bezig is. Nu, aangezien ik zie dat de begroting van Aruba in evenwicht is en er een overschot is, ben ik ervan overtuigd dat we er zeker van zullen zorgen dat investeringen op de juiste plaatsen terechtkomen, zodat we kunnen zien waar ons belastinggeld naartoe gaat," merkte Gomez-Pieters op.

Onze infrastructuur in verval...

Maar een oplossing...?

Onze infrastructuur is in verval; dat is de opmerking die we elke keer horen als het weer eens regent. De laatste dagen waren dan ook geen uitzondering. Als de zon dan weer gaat schijnen en de plassen modder worden en dan uitdrogen, gaat de kritiek weer over in stilte. Gaten in de weg krijgen de behandeling die een tandarts zal geven aan een cliënt die zich de beste maar dure optie niet kan veroorloven, en voert "lapwerk" uit naargelang het budget. Zo werkt de overheid dus altijd.

Maar, er zijn nu kennelijk oplossingen. De overheid is erin geslaagd om veel meer geld uit de economie en de portemonnee van de burger te halen dan was begroot en kan het nu investeren in de meest prioritaire behoeften. We hebben nog niet gehoord wat er precies gaat gebeuren, maar het voordeel van de twijfel is wellicht op zijn plaats. Dat kan ons echter niet beletten om zelf te analyseren wat nodig is. Dat brengt ons dan naar een breder gezichtsveld dan wat in eerste instantie zichtbaar is. Niet alleen zijn onze wegen in een betreurenswaardige staat, er zijn nog veel meer kwesties die aandacht vragen. We realiseren ons bijvoorbeeld niet dat bij het repareren van wegen alleen het verharde deel belangrijk lijkt voor het gemotoriseerd verkeer. Er zijn enkele uitzonderlijke gevallen waarin ook wordt gedacht aan de burgers die zich te voet of met de fiets verplaatsen; in het laatste geval moeten vaker burgers hun leven blijven riskeren omdat ze samen met het zware verkeer de weg moeten delen. Maar wat de voetganger betreft, hebben we een vraag: Wie van ons heeft wel eens geprobeerd de straat op te gaan met iemand in een rolstoel? Hoe ver ben je gekomen voordat je wel gedwongen bent om op de weg te rijden, waardoor het leven van jezelf en de persoon in die rolstoel in gevaar kwam? Wanneer begint men te beseffen dat er niet alleen auto's bestaan, zijn er andere manieren om je te verplaatsen die geen aandacht krijgen. Onlangs is er een heel seminar of congres geweest over de toekomst van ouderen in dit land, en we weten niet zeker of het onderwerp van de faciliteiten voor de rolstoel is besproken. En dat niet in de eerste plaats gericht op toeristen, maar op onze eigen burgers. In beide gevallen zal er iets moeten gebeuren, om te beginnen in de stedelijke gebieden waar de trottoirs een ramp zijn.
Tijdens de dagen met veel regen lijdt niet alleen het asfalt onder de gevolgen van de stortvloed. Er zijn veel plaatsen waar constant overstromingen zijn, zodra het gaat regenen. Er worden geen definitieve oplossingen gezocht, waarbij de indruk bestaat dat Dow-ingenieurs niet geloven in de wetenschap die ons vertelt dat onder de werking van de zwaartekracht water altijd van boven naar beneden gaat. Van de andere kant kan worden gezegd dat in sommige gevallen de "wijsheid" van de politiek verantwoordelijken lijkt te komen, die het onmogelijk maken om permanente oplossingen voor dit soort problemen te vinden. In ieder geval zien we voor een aantal van deze gevallen geen oplossingen, omdat, zoals al gezegd, de urgentie van het brengen van oplossingen lijkt op te drogen, naargelang het water dat doet.

Maar onze infrastructuurproblemen zijn veel groter dan alleen wegen en overstromingsproblemen. We hebben een groot probleem van afvalwater dat niet zomaar naar zee kan, maar vanwege internationale verdragen een voorafgaande behandeling is vereist. Het gaat niet alleen om de goede werking van de zuiveringsinstallaties, maar ook om het extreem dure systeem om afvalwater naar de installaties te transporteren. In andere landen kunnen we lokale zuiveringsprojecten zien, gecombineerd met lokale riolering, waardoor het niet nodig is om afvalwater naar de huidige zuiveringsinstallaties te vervoeren. Daarnaast kan dit gezuiverde water lokaal ter beschikking worden gesteld om meer vegetatie in de wijken te brengen, wat zeer noodzakelijk is om een vriendelijker omgeving voor burgers te creëren.
Dit alles neemt niet weg dat er zo snel mogelijk iets moet worden gedaan met het overschot aan afvalwater dat onder andere naar de Bubaliplas gaat. Dit lijkt nog urgenter te worden, met de opening van steeds meer toeristische accommodatie in het gebied, zonder er ooit een degelijke planning hiervoor te hebben. We hebben begrepen dat de verantwoordelijkheid voor de infrastructuur in handen van onze eigen premier is gekomen, zogenaamd om verdere ongelukken te voorkomen door de andere collega's die zij kennelijk niet kan vertrouwen. Het moet echter gezegd worden dat we niet veel merken van een effectiever beleid voor deze dringende zaken.
Het belangrijkste probleem in de infrastructuur is dat de overheid niet veel beter is dan de gemiddelde burger, die ook zijn auto repareert wanneer deze al kapot is en, enkele positieve uitzonderingen daargelaten, niets doet aan preventief onderhoud. Het water moet tot aan de lippen stijgen voordat er iets gebeurt. Dit eist een mentaliteitsverandering bij de overheid, waar alles wat met onderhoudsplanning te maken heeft lijdt onder het eeuwige tekort aan middelen om dat geplande onderhoud uit te kunnen voeren. Wat betekent dit dan? Dat vereist nogmaals dat, samen met het verhogen van de overheidsinkomsten, ook onnodige uitgaven moeten worden beperkt om financiële ruimte te creëren voor het onderhoud van de infrastructuur. We begrijpen dat de overheid nu aankondigt dat er extra inkomsten zullen zijn die kunnen worden besteed aan investeringen in de infrastructuur. We kunnen dat wel toejuichen, maar het lost het structurele probleem van verwaarlozing niet op en we zien die noodzakelijke fundamentele verandering dan ook niet.

Invoerrechten voor medicijnen zijn 6%, terwijl die voor andere niet-essentiële producten lager zijn

Medicijnen zijn essentieel voor de gezondheid, voor het redden van mensenlevens. Een feit dat misschien niet algemeen bekend is bij de gemeenschap, is het tarief van invoerrechten dat moet worden betaald bij de invoer van medicijnen. Als iets essentieels en onmisbaar, zou je kunnen denken dat de invoerrechten voor de invoer van medicijnen lager zouden zijn dan die voor andere niet-essentiële producten, maar helaas is dat niet het geval.

Als we officiële documenten bekijken met betrekking tot de tarieven van invoerrechten die voor producten moeten worden betaald, zien we dat medicijnen onderhevig zijn aan een invoerrecht van 6%. Aan de andere kant hebben producten zoals sieraden, die als een luxe en geen noodzaak worden beschouwd, een invoerrecht van 3%.

Recentelijk heeft AZV (Algemene Ziektekosten Verzekering) haar lijst van gedekte medicijnen gewijzigd. Een verslaggever van Bon Dia Aruba benaderde de Minister van Volksgezondheid, Dangui Oduber, om te vragen of het invoerrecht invloed heeft gehad op de lijst van door AZV gedekte medicijnen en of het verlagen van het invoerrecht voor medicijnen zou helpen om meer medicijnen te dekken dan ze nu doen? De verslaggever van Bon Dia Aruba ontving geen antwoord van Minister Oduber voordat deze editie werd afgesloten.

Via officiële documenten, die beschikbaar zijn op de websites van de Douane en het Departamento di Impuesto (Belastingdienst), kunnen we de algemene regels lezen voor de interpretatie van het systeem van tariefclassificatie van invoerrechten, het systeem dat de tarieven van invoerrechten voor elk product bepaalt.

Het document legt uit dat de vermelding van een product in een post ook verwijst naar het product in een onvolledige of onafgewerkte staat en zolang de essentiële kenmerken van het afgewerkte product aanwezig zijn.

Deze vermelding verwijst ook naar een afgewerkt product of een product dat, op basis van de voorgaande zin, als goed kan worden beschouwd, zelfs als het in een gedemonteerde staat of niet-gemonteerde staat wordt aangeboden.

Het document gaat verder met de uitleg dat in een post waarin wordt verwezen naar een stof, dit niet alleen de pure stof betekent, maar ook mengsels of verbindingen met andere stoffen. Op dezelfde manier betekent een post waarin wordt verwezen naar werken van een stof, niet alleen werken die volledig uit die stof bestaan, maar ook werken die gedeeltelijk uit die stof zijn samengesteld. Mengsels en samengestelde werken, zoals beschreven onder regel 3 van de classificatieregels, worden geclassificeerd op basis van de eerder genoemde regels.

De post met de specifiekere beschrijving heeft voorrang boven de posts met een meer algemeen karakter. Niettemin, als twee of meer posts elk slechts betrekking hebben op een deel van de stoffen of elementen die een mengsel of product vormen, of op een deel van de artikelen, in het geval van producten die in detail worden verkocht, worden deze posts met betrekking tot de mengsels en producten als specifiek beschouwd, ongeacht of een van de andere posts een meer complete of exacte beschrijving geeft van het product.

Volgens het document wordt vervolgd, worden mengsels en samengestelde werken die zijn samengesteld uit of verbonden zijn met verschillende stoffen, evenals producten in sets of assortimenten die niet kunnen worden geclassificeerd volgens de regels vermeld onder regel 3a, geclassificeerd op basis van de stof of het product dat hun wezenlijke karakter bepaalt, indien dit kan worden vastgesteld.

In gevallen waarin classificatie op basis van de bepalingen van delen a en b niet mogelijk is, is de post die als laatste op de lijst staat van toepassing. Producten die niet kunnen worden geclassificeerd volgens de genoemde regels, worden geclassificeerd onder de post die van toepassing is op de producten waarmee ze het meest overeenkomen.

De volgende regels zijn ook van toepassing op de genoemde producten:
Etuis, dozen of koffers voor camera's, muziekinstrumenten, of wapens, dozen voor tekeninstrumenten, sieradendozen en andere vergelijkbare apparaten voor het bewaren van goederen, speciaal ontworpen of aangepast voor het bewaren van een bepaald artikel of een reeks artikelen, geschikt voor herhaaldelijk gebruik en die samen met de betreffende artikelen worden aangeboden, worden ingedeeld onder dezelfde post als die artikelen, als ze van het soort zijn dat normaal gesproken samen wordt verkocht.

Niettemin is deze regel niet van toepassing op opbergmiddelen die een essentieel kenmerk aan het geheel geven, in welk geval ze worden ingedeeld onder de post die van toepassing is als opbergmethode voor die middelen.

Ondanks regel 5a worden opbergmiddelen die gevuld zijn ingedeeld samen met het product dat erin wordt bewaard, indien ze van het soort zijn dat normaal gesproken als uitrusting wordt gebruikt voor het bewaren van die producten. Deze regel is echter niet verplicht voor uitrustingmiddelen die blijkbaar geschikt zijn voor herhaaldelijk gebruik.

Onder de term 'uitrustingsmiddelen' worden verstaan alle middelen voor het bewaren van producten, zowel intern als extern, kisten, middelen voor het bewaren en andere gelijkaardige voorzieningen, met uitzondering van transportmiddelen, zoals containers, afdekzeilen en materialen voor opslag en behandeling. Echter, in dit verband worden de opbergmiddelen die zijn vermeld onder de algemene regel van classificatie 5a niet beschouwd.

Voor de classificatie van producten in de sub-divisie van een post, worden de bewoordingen van deze subdivisies wettelijk bekeken, evenals eventuele aanvullende aantekeningen, en ook de term 'mutatis mutandis' van de regels hierboven. Hieruit volgt dat alleen sub-divisies van dezelfde rang met elkaar kunnen worden vergeleken.

Slecht weer heeft parasols bij hotels omvergeworpen

Gisterochtend verraste onverwachte regenval het eiland en trof bepaalde plaatsen, zoals hotels, waarbij parasols omver werden geworpen en toeristen dit meldden op sociale media. Dit soort regenval komt deze dagen voor op plaatsen waar sommige wegen worden beïnvloed.

Dit keer was het bij Divi & Tamarijn Aruba, waar parasols omvielen als gevolg van de sterke golven van de zee. Hierdoor meldden vooral toeristen dit op sociale media-groepen om zo te laten zien hoe de situatie er gisteren uitzag in dit gebied waar er niet veel schade was. Onlangs hebben stormen dit soort regenval veroorzaakt, wat normaal is in dit seizoen.

Bovendien meldde Meteo Aruba gistermiddag dat storm Tammy zich had geregenereerd tot een tropische storm. Hij bevond zich op 350 km ten oosten van Bermuda en bewoog zich met een snelheid van 6 km per uur naar het noordwesten. Ze gaven ook aan dat er potentiële regenval kan zijn vandaag en ze adviseerden eigenaren van kleine boten voorzichtig te zijn in de buurt van de kust van zuidwest tot noordwest, vanwege matige golven. Ze adviseerden ook strandgangers en zeegebruikers om hier rekening mee te houden.

De foto's zijn vriendelijk verstrekt door Facebook-gebruikers.

Niet alles is altijd...

In steen gebeiteld...

We kunnen niet zeggen dat de politieke situatie in de Verenigde Staten niet belangrijk voor ons is. Het land dat volgens zijn eigen denken het voorbeeld is van democratie dat anderen zouden moeten volgen, vertoont tekenen van gebreken in zijn regeringssysteem.

Deze mislukkingen betekenen niet noodzakelijkerwijs dat in andere landen die een systeem van representatieve democratie hebben, met vrije verkiezingen om een regering te kiezen, dat hun systeem op een lager niveau zou staan dan het Amerikaanse, integendeel. Het blijkt dat er verschillende zaken zijn die beter geregeld zijn in andere landen, bijvoorbeeld in Europa. We noemen bijvoorbeeld de eindeloze procedures binnen de Republikeinse partij die een meerderheid heeft in het Lagerhuis (Huis van Afgevaardigden), wat leidde tot een verlamming van het parlementaire werk gedurende enkele weken omdat als er geen leider ('speaker') is, niemand een voorstel ter stemming kan brengen. Heb je geen plaatsvervangend voorzitter? Zo werkt dat niet bij hen; in elk ander land ga je ervan uit dat er regels zijn die bepalen hoe de voortgang van het parlementaire werk wordt gegarandeerd, ook wanneer de voorzitter van het parlement afwezig is. En waarom wordt dit dan niet aangepast? Dat is de vraag die veel mensen stellen, in het land zelf maar ook mensen in het buitenland die de gebeurtenissen in Washington met belangstelling volgen. Het antwoord is dat "niet alles in steen moet worden gebeiteld"; er zijn kwesties die ten tijde van het opstellen van de grondwet de auteurs van het document zo logisch voorkwamen dat men geen noodzaak zag om dat te beschrijven in de wet. Dat gaat dan goed tot de dag komt dat er mensen zijn die het rechtssysteem uitdagen en de vraag stellen: "en waar staat dat geschreven? Nergens, toch? En dan gaan ze gewoon verder met wat ze van plan waren. Dus bijvoorbeeld, zal in het 'House' een parlementariër die speaker wil worden en de stemmen van zijn partij nodig heeft om de meerderheid in de plenaire vergadering te bereiken, ter plekke met zijn eigen aanhangers regels maken waardoor het mogelijk moet zijn dat één enkele vertegenwoordiger met een motie kan komen om de speaker af te zetten. Zijn er dan geen vaste regels zijn voor de verkiezing en benoeming van de leider van het Lagerhuis? Hangt het dan af van de gekte van het moment om te bepalen hoe de zaken zullen verlopen? Ja, en dat is het gevolg van een systeem waarbij wordt aangenomen dat er geen mensen zullen zijn die zoiets zouden voorstellen, dus het is dan niet nodig om dat in de wet aan te passen. Dit is dan het machtigste land ter wereld met een lamgelegd parlement...

Kunnen we dan zeggen dat er problemen zijn die we beter hebben georganiseerd dan in de Verenigde Staten? Ja, in deze specifieke kwestie hoeven we ons niet zo druk te maken dat op een dag iemand de hier genoemde vraag stelt: "Waar staat dat dan geschreven?" Is dat een reden tot tevredenheid, dat we eindelijk iets ontdekt hebben dat beter werkt dan in de VS? We kunnen daar beter een beetje terughoudend in zijn, want het is nooit mogelijk is om alle slechte zaken via de wet te voorkomen. Wetten worden vastgesteld voor zaken waarbij het absoluut noodzakelijk is wetten te maken, omdat het een situatie betreft die niet kan worden gereguleerd of verbeterd met een ander middel. Je kunt een bepaald probleem bestrijden met middelen zoals voorlichting aan burgers, of door speciale projecten te financieren om de gewenste of verbeterde situatie te bereiken. Als dat niet lukt, dan ga je nadenken over het maken van wetten.

Echter, als niet alles is geregeld in de wet, of niet goed genoeg, wat is dan het moment om actie te ondernemen? Een voorbeeld uit eigen land. Toen onze Grondwet werd opgesteld, dachten de mensen die verantwoordelijk waren voor de tekst niet dat we op een dag ons zouden schamen voor een politicus die door de rechter is veroordeeld voor misdaden die hij in zijn functie heeft gepleegd, en dat hij met een brede grijns in het parlement kan zitten, omdat hij het zogenaamde "heilige recht" zou hebben om daar te zitten. Strikt genomen is dat toegestaan. Maar we hebben nu de huidige situatie, waarin een groot deel van de publieke opinie vindt dat het niet kan, dat het een schande is voor het land. De grondwet zegt dat een parlementslid alleen kan worden verboden zijn functie uit te oefenen als hij onherroepelijk veroordeeld is tot een gevangenisstraf van ten minste één jaar. Zoals al gezegd, werd nooit gedacht dat we in het huidige tijdperk strafzaken tegen verschillende (voormalige) ministers zouden hebben, maar nu de meerderheid van het volk dit afwijst, dat is onze indruk tenminste, zou men een grondwetswijziging steunen, zodat we deze situatie niet langer hoeven te tolereren. Misschien dachten degenen die de grondwet hebben opgesteld dat iemand zich te erg zou schamen om in een dergelijke situatie in het parlement te gaan zitten, maar nu kunnen we zien dat er mensen zijn die die schaamte niet hebben en die wel zullen vragen: "Waar staat het dan?"... Misschien zijn we hierin te naïef, dat we geloven dat er normen van fatsoen en schaamte zijn die maken dat wat in de wet staat minder nauw luistert omdat "die dingen niet zo ver komen".

Het blijkt nu dat de steen waarop dit deel van de Grondwet is geschreven, niet goed genoeg is om mensen die zo doortrapt zijn ervan te weerhouden om te denken om een groot deel van de gemeenschap uit te dagen in iets wat men als moreel verwerpelijk beschouwt. De vraag is wie het juridische instrument gaat gebruiken om nieuwe stenen te beitelen voor wat vandaag nodig is: de automatische schorsing op het moment van strafrechtelijke vervolging. Vrijwilligers hiervoor?

Raad van Advies: Aruba meer afhankelijk dan ooit van toerisme

Economische diversificatie blijft een moeilijk te realiseren droom...

In haar laatste advies over de begroting 2024 van de Arubaanse regering stelt de Raad van Advies (RvA) dat na de Covid-19-crisis de economie van Aruba opmerkelijk is hersteld, maar dit heeft geleid tot een nog sterkere afhankelijkheid van het toerisme. Volgens de RvA benadrukt dit des te meer de noodzaak van economische diversificatie om deze afhankelijkheid tegen te gaan.

(Suma na Afl. miyon)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Exportacion turismo	3.749	1.915	3.179	4.415	4.865	5.081
GDP	6.080	4.784	5.319	5.927	6.526	6.828
Corelacion turismo/GDP (%)	0,62	0,40	0,60	0,74	0,75	0,74

Fuente: Conseho RvA riba Presupuesto 2024 di Pais Aruba

In haar analyse verwijst de RvA naar de standpunten van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en het Departement Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI). Het IMF voorspelt voor 2024 een nominale economische groei van 2,7% en een reële groei van 1,2%. DEZHI projecteert in haar basisprojectie voor 2024 een nominale groei van 4,6%, wat resulteert in een bruto binnenlands product (BBP) van 6,828 miljoen Arubaanse florijnen. Deze groei is grotendeels te danken aan een stijging van het exportcijfer van het toerisme (betalingen voor toeristische diensten; red.) met een toename van 35,5% in vergelijking met 2019. Het voorspelde BBP voor 2024 zal 12,3% hoger zijn dan het BBP van 2019, wat duidelijk aangeeft dat de bijdrage van het toerisme aan ons BBP is gestegen in vergelijking met 2019. In de bijgevoegde tabel kunt u de correlatie tussen toerisme en BBP zien, zoals gepresenteerd door de RvA in haar advies.

Economische duurzaamheid
Dit ontwikkeling past niet bij de overheidsplannen om de economie te diversifiëren en economische risico's te verminderen, zoals blijkt uit verschillende rapporten in de afgelopen jaren, zowel tijdens de Covid-19-pandemie als daarna, die door de regering zijn gepresenteerd. De RvA vraagt zich af hoe ver de acties en doelen zijn bereikt en wat hun bijdrage is aan de Arubaanse economie. De uitleg van het wetsvoorstel laat niet zien in welke mate de uitvoering van deze plannen is gevorderd en of de doelen van de plannen voor economische diversificatie al dan niet zijn gerealiseerd. De RvA vindt het belangrijk dat de regering, ondanks de positieve resultaten op het niveau van het BBP, concrete maatregelen neemt om de economie te diversifiëren en daarmee de veerkracht van de economie te vergroten. In combinatie met de verhoging van de overheidsuitgaven in 2024 loopt Aruba een groter risico dan voorheen, nu de economie van Aruba lijkt afhankelijker te zijn van haar belangrijkste economische pijler, het toerisme.

Redactionele opmerking: De cijfers die de RvA presenteert, tonen aan dat het deel van de economie dat in de eerste plaats profiteert van de koopkracht die voornamelijk wordt gegenereerd door toerisme, relatief achterblijft. Dit komt door het deel van de economie dat tijdens de pandemie verlies heeft geleden, wat langer kan duren om te herstellen, zo niet langer. Het advies van de RvA over diversificatie is logisch en dit komt al vele jaren naar voren. Het feit blijft echter dat het hierdoor niet gemakkelijker wordt. Het is een feit dat onze hele regio kampt met dit probleem, op zoek naar alternatieve manieren om de deviezenbasis te vergroten om de importmogelijkheden te behouden. De hele Caraïben en het grootste deel van Latijns-Amerika voelen al geruime tijd chronisch de noodzaak hiervan, maar slagen er in veel gevallen niet in, wat de belangrijkste oorzaak is van hun voortdurende inflatie. In feite was toerisme in de afgelopen decennia de toevlucht die veel landen in onze regio zochten toen oudere sectoren van hun economieën (exportlandbouw, olie-industrie) achteruitgingen (Trinidad & Tobago, Curaçao, Aruba, St. Croix). Aruba heeft ook de toerismeweg met veel succes bewandeld, maar, net als anderen, stuit het op veel obstakels voor de post-toeristische ontwikkeling.

Nieuw re-integratiebeleid heeft geholpen het aantal niet-actieve ambtenaren te verminderen

Maar dit heeft niet geleid tot verlaging van de overheidskosten

Onlangs heeft premier Evelyn Wever-Croes in een persverklaring een update gegeven over de resultaten van het nieuwe re-integratiebeleid voor niet-actieve ambtenaren binnen de overheidsinstanties. Ze meldde dat er momenteel slechts 9 van de 82 ambtenaren in de 'overtolligheidspoule' nog niet actief zijn.

Volgens de verklaring had de Arubaanse regering sinds het begin van het bewind van Kabinet Wever-Croes te maken met een aantal niet-actieve ambtenaren in haar overheidsinstanties. De regering heeft onmiddellijk concrete stappen ondernomen om tot haalbare oplossingen te komen om deze situatie aan te pakken.

De categorie niet-actieve ambtenaren vormde een enorme uitdaging die de regering jaarlijks 7 miljoen florins kostte. In totaal waren er 82 ambtenaren in deze categorie. Het Kabinet Wever-Croes heeft sinds het begin van haar ambtstermijn niet aanvaard dat mensen betaald moeten worden als ze niet werken, gezien de noodzaak om personeelskosten te verlagen. Met het beleid van het Kabinet Wever-Croes is er vooruitgang geboekt in het terugdringen van deze 'overtolligheidspoule', en de wens van de regering is om deze tot nul te verminderen.
Premier Evelyn Wever-Croes deelde mee dat de regering vorig jaar een nieuw beleid heeft aangekondigd met betrekking tot de behandeling van niet-actieve ambtenaren. Dit nieuwe beleid richt zich op een actievere zoektocht naar geschikte functies voor niet-actieve ambtenaren. In dit kader zijn niet-actieve ambtenaren zelf verantwoordelijk voor hun re-integratieproces, waarbij ze tijdens dit proces begeleiding krijgen van de afdeling Human Resources (DRH).

Het re-integratieproces neemt 12 maanden in beslag. In gevallen waarin een niet-actieve medewerker niet wil meewerken aan zijn of haar re-integratie of de geboden hulp weigert, kunnen er negatieve gevolgen optreden (bijvoorbeeld disciplinaire procedures of ontslag). Volgens dit beleid kan, als de re-integratie niet succesvol is binnen de termijn van 1 jaar, de niet-actieve ambtenaar met pensioen worden gestuurd.

Van de 24 (IPV20) niet-actieve medewerkers die nu zijn overgebleven, volgens de verklaring, zijn er negen die nog steeds op zoek zijn naar een geschikte functie binnen de overheidsinstanties, tien die officieel zijn toegewezen aan een overheidsdienst, één die met pensioen is gegaan en drie die "on hold" zijn (vanwege arbeidsongeschiktheid, disciplinair traject, detentie).

Volgens de overheidsverklaring zijn deze cijfers belangrijk om te illustreren dat het beleid van het Kabinet Wever-Croes om de personeelskosten te verlagen, heeft geleid tot concrete oplossingen om het aantal niet-actieve ambtenaren te verminderen.
Premier Wever-Croes benadrukte dat de afdeling Human Resources er alles aan doet om oplossingen te vinden voor de negen niet-actieve ambtenaren die nog steeds in de 'overtolligheidspoule' zitten, en ze bedankte hen voor hun bijdrage aan het verminderen van het aantal niet-actieve ambtenaren, evenals voor een beter beheer binnen de overheidsorganisatie.

Desondanks zijn de personeelskosten blijven stijgen

Zoals Bon Dia Aruba op 22 oktober meldde tijdens een persconferentie van de CAft, werd gevraagd of er, gezien de sterke nadruk die vorig jaar werd gelegd op het verminderen van de overheidsuitgaven, enige vooruitgang is geboekt.

De voorzitter van de CAft, Lidewijde Ongering, reageerde dat uit het recentste implementatierapport kan worden opgemerkt dat de personeelskosten eigenlijk zijn gestegen, en dit blijft een uitdaging. Er is een norm voor personeelskosten voor het land die aangeeft dat deze van het ene jaar op het andere moet worden verlaagd, maar het blijft een uitdaging voor Aruba om hieraan te voldoen.

In juli van dit jaar publiceerde Bon Dia Aruba een artikel met de titel "Regeringstekort verandert in overschot in het eerste kwartaal van 2023; maar overheidsuitgaven zijn gestegen," waarin werd benadrukt dat in hun meest recente kwartaalbulletin voor 2023, de Centrale Bank van Aruba meldde dat het regeringstekort in het eerste kwartaal was omgezet in een overschot, tegelijkertijd steeg de totale overheidsuitgaven met 20 miljoen Arubaanse florins, voornamelijk als gevolg van salarisverhogingen en kosten voor goederen en diensten. Deze twee gebieden zijn punten van aandacht voor de hervormingsinspanningen in Aruba, waar Nederland veel nadruk op legt.

Minister van Financiën, Xiomara Maduro:

“Het uitstel van de uitvoeringsrapportage is te wijten aan de noodzaak om onder andere de afsluiting van de jaarrekeningen van 2019 af te ronden”

Afgelopen maandag vond een buitengewone persconferentie plaats van de regering van Aruba, waarbij het financiële beheer werd aangekondigd dat resulteerde in een extra bedrag van 25 miljoen florin in de tweede aanvullende begroting. Desondanks zijn er vertragingen opgetreden in financiële rapporten die sinds mei gepubliceerd hadden moeten worden, zoals die voor het tweede kwartaal.

Minister van Financiën, Xiomara Maduro, verklaarde hierover dat het klopt dat er vertraging is opgetreden in de uitvoeringsrapportage, waarin elk kwartaal wordt gerapporteerd over de financiële aspecten van de begrotingsuitvoering voor het betreffende jaar. "Zo hebben we dit jaar al de eerste met enige vertraging gepubliceerd. De tweede zal waarschijnlijk eind oktober of in november verschijnen. De belangrijkste reden voor de vertraging is de noodzaak om onder andere de jaarrekeningen van 2019 af te ronden," zei ze.

Zoals bekend kunnen ze het budgettaire jaar 2019 niet afsluiten en dat heeft er ook toe geleid dat ze niet verder kunnen werken aan andere jaren, en moeten ze daarheen om het budget af te sluiten. "Daarom moest er een beslissing worden genomen over waar we onze energie op moeten concentreren. Dat heeft te maken met het feit dat de regering te maken heeft met een groep mensen die dezelfde groep mensen zijn die te maken hebben met de onderhandelingen met Nederland, die te maken hebben met financieel toezicht en de werkzaamheden met betrekking tot het Landspakket, en ook met de jaarrekeningen van Land Aruba en de kwartaalrapportage.

Daarom moest er een beslissing worden genomen, en dat zijn de punten die we hebben gebracht tijdens de vergadering die we hadden met CAft vorige week, ook al hebben ze geen kwartaalrapportage, ze hebben de cijfers van de maanden waaruit dit zogenaamde maandrapportage bestaat, ze hebben de cijfers waaruit ze een beeld kunnen krijgen van de uitvoering van de begroting in 2023, en daarom heeft CAft er geen groot probleem van gemaakt, omdat ze wel worden geïnformeerd over het financiële gedeelte via de maandrapportage," aldus Minister Maduro.

Opmerking van de redactie: In het redactioneel commentaar van Bon Dia Aruba op 24 oktober wordt opgemerkt dat de uitdagingen die CAft benadrukt en van groot belang zijn in de huidige situatie niet genegeerd mogen worden. De regering van Aruba bevindt zich in een veel gunstigere situatie dan een jaar geleden kon worden verwacht, en het lijkt haalbaar om voldoende inkomsten te genereren om de rekeningen te betalen zonder de uitgaven te verlagen. Dit mag echter geen reden zijn om te stoppen met het hervormingsprogramma, dat samen met Nederland moet worden uitgevoerd.

Maar goed ook dat...

Niet alleen overheid informeert...

Het is goed dat niet alle informatie – en zeker objectieve - van onze overheid moet komen. Het is duidelijk dat waardevolle informatie ook uit andere bronnen komt. Dit is de gedachte die bij ons opkwam na het vergelijken van de verslagen van de vergadering tussen de regering en de CAft-delegatie. Bij eerstgenoemde was er een gebrek aan concrete informatie en gaf men alleen te kennen dat de vergadering in een goede sfeer was verlopen. Dat is natuurlijk het absolute minimum; we moeten kunnen verwachten dat autoriteiten elkaar met respect behandelen en dat daarom alle vergaderingen, zelfs wanneer minder aangename onderwerpen moeten worden besproken, iedereen aan tafel de normen van hoffelijkheid en respect handhaven. En aangezien de regering niets meer te vertellen had, is het dan ook goed dat het CAft na diens bezoek aan de regering altijd een persconferentie geeft, waarin een bredere uitleg wordt gegeven van de kwesties die op dat moment spelen.

Zo konden we horen dat er sprake is van en uitzonderlijk economisch herstel dat Aruba doormaakt, wat een goede basis biedt om te werken aan het creëren van een structureel sterkere en veerkrachtigere economie en overheidsmanagement. Maar dat vereist meer dan alleen het extra geld te nemen dat de overheid nu krijgt en de rest aan de toevalligheden van het leven te laten. Op deze manier worden we weer zo kwetsbaar, als de volgende crisis aan onze deur komt kloppen. Het zou echt kinderachtig zijn om dat af te doen met de opmerking dat het niet zo waarschijnlijk is. Als verantwoordelijke overheid is dat dus de taak; zorgen dat de nodige buffers worden aangelegd. En dat is precies wat het CAft, zoals bleek uit de persconferentie, naar voren bracht, maar van de regering een mooie foto meekreeg maar niets van de inhoud van de vergadering... Voorlopig kunnen we dat ook zo laten, we hadden ook niet beter verwacht. Wij kunnen echter niet verzuimen de uitdagingen aan te pakken die het CAft aangeeft en die in de huidige situatie van het grootste belang zijn. De regering van Aruba bevindt zich in een veel gunstiger situatie dan een jaar geleden kon worden verwacht. Men zal voldoende inkomsten krijgen om de rekeningen te betalen en dat zonder kostenbeperking. Dat kan echter geen reden zijn om het hervormingsprogramma, dat samen met Nederland moet worden uitgevoerd, niet door te laten gaan. En dat niet alleen omdat het een verbintenis is met Nederland. Zoals we menen te begrepen heeft het hele plan de volledige steun en overtuiging van de huidige regering, dus kan men aan de slag met de uitvoering.

Het probleem is dat we met de zorg blijven zitten dat we niet zoveel vooruitgang zien en ook niet zullen zien in de hervorming van het overheidsapparaat. Nu horen we bijvoorbeeld dat er goede vooruitgang is geboekt met de tijdige aanbieding van de begrotingen. Dat is een feit dat waardering verdient, maar..., anderzijds vermeldt men niet dat de regering extreem laat is met de financiële kwartaalrapportages die volgens de Arubaanse toezichtwet op tijd moeten worden opgeleverd. We zijn momenteel bijna in maand november en normaal gesproken zou de rapportage van kwartaal 3-2023 over een paar weken klaar moeten zijn. Dat is een grote zorg, en waarom dan? Wel, omdat het verslag van kwartaal 2, dat half augustus moesten worden ingediend, nog niet bij het CAft is aangekomen. Daar bovenop heeft het CAft op hun persconferentie aangekondigd dat dit hun laatste bezoek voor dit jaar, wat impliceert dat ze niet eens komen voor het rapport van kwartaal 2, laat staan voor kwartaal 3. De enige reden voor hen om hun gebruikelijke bezoek niet te plegen is omdat ze niets meer zouden hebben ontvangen van de regering om commentaar op te geven... Hier wordt enerzijds iets verbeterd terwijl de gaten aan de andere kant vallen. Maar de vraag die blijft hangen is: waarom zou dit altijd zo moeten gaan? Is het gewoon sabotage door de overheid om te laten zien dat ze het niet eens is met het toezicht? We kunnen ons voorstellen dat er de laatste tijd nogal wat minder aangename momenten zijn geweest in de communicatie met Nederland over het onderwerp toezicht. De verklaring is volgens ons echter eenvoudiger. Wij zijn van mening dat zelfs vandaag nog, na acht jaar financieel toezicht, de overheid nog steeds niet voldoende professionele capaciteit heeft ingehuurd om dit soort cruciale kwesties aan te pakken. Je zou verwachten dat om in ieder geval te kunnen voldoen aan de verplichtingen met betrekking tot het toezicht men enige goede wil zou tonen en ervoor zorgen dat dit wordt aangepakt, maar niets... We weten dat we het voorwendsel te horen zullen krijgen van dat daar geen geld voor is, maar dit is nu precies waar Nederland zeker zou kunnen helpen. Bovendien, als er zo weinig creativiteit bestaat bij de overheid om middelen over te hevelen voor deze taken, dan kunnen we de toko wel dichtgooien. Ook heeft dit soort vertraging van rapportage ook gevolgen elders in de overheidssfeer. Zo dateert het laatste maandbulletin van de Centrale Bank, waarin doorgaans ook overheidsinkomsten worden vermeld, van de maand mei. Zo komt het einde van het jaar inzicht en komen er nauwelijks cijfers voor de eerste helft van het jaar beschikbaar. En hoe moeten we dan vooruitgang boeken? Als we geen vooruitgang kunnen zien bij dergelijke belangrijke kwesties, hoe zou het dan zijn bij andere overheidstaken waar de overheid vreselijk tekortschiet vanwege het gebrek aan gegevens? De regering kan foto's blijven maken van vergaderingen die "in een goede sfeer zijn verlopen", terwijl wij afhankelijk zijn van informatie van anderen.

Gebrek aan flexibiliteit kost Curaçao en Aruba miljoenen

(CuraçaoChronicle) - Curaçao en Aruba zijn verantwoordelijk voor het feit dat ze een hogere rente moeten betalen op hun coronalening.

Dit is de essentie van het antwoord van staatssecretaris Alexandra Van Huffelen, die belast is met de interne betrekkingen van het Koninkrijk, tijdens het begrotingsdebat over Koninkrijksrelaties, toen haar werd gevraagd naar haar beoordeling van het herfinancieringsproces en de lessen die hieruit kunnen worden geleerd.

Volgens de overheidsfunctionaris wisten de regeringen precies wat van hen werd verwacht vanaf mei. "Het verraste me dat de landen pas laat begonnen. Dit veroorzaakte onnodige druk in het proces en als gevolg daarvan was het niet mogelijk om alles op tijd af te ronden, wat resulteerde in een veel hogere rente voor Aruba en Curaçao. Ik hoop dat we allemaal hiervan leren en niet wachten tot het laatste moment om belangrijke zaken aan te pakken. Dit zal ook de relaties binnen het koninkrijk ten goede komen."

Pas wanneer de kabinetten van Pisas en Wever-Croes aan de voorwaarden voldoen, zullen ze in aanmerking komen voor een lagere gemiddelde rente. Echter, vanwege de stijgende gemiddelde rente op internationaal niveau, zal deze mogelijk hoger zijn dan de 3,4 procent die Nederland eerder heeft aangeboden.

Parlementariërs zullen stemmen over plan om rentetarieven voor studieleningen te verlagen

(NLTimes) - Parlementariërs zullen donderdagavond stemmen over het verlagen van de rentetarieven die studenten moeten betalen bij het aflossen van hun lening. Volgens NOS is een voorstel van onafhankelijk parlementslid Pieter Omtzigt, met als doel het verlagen van de tarieven, zeer waarschijnlijk om een meerderheid in de Tweede Kamer te behalen.

Dit komt nadat studenten hun frustratie hebben geuit over de nieuwe rente op studieleningen, die volgend jaar meer dan 5 keer zo hoog zal zijn, stijgend van 0,46% naar 2,56%. Honderden studenten, afgestudeerden en supporters hebben zich woensdag in Den Haag verzameld om te protesteren tegen deze verhoging.

Omtzigt stelt voor om de belastingvrijstelling voor internationale werknemers aan te passen om de rentetarieven voor studieleningen te kunnen verlagen. Hij pleit voor wijzigingen in het huidige schema van 30%, dat hoogopgeleide buitenlandse werknemers in Nederland toestaat om een uitzondering te krijgen op maximaal 30% van hun salaris gedurende 5 jaar.

Vanaf 1 januari 2024 stelt Omtzigt voor om het voordeel van 30% te beperken tot 20 maanden, gevolgd door een voordeel van 20% gedurende 20 maanden, en vervolgens een voordeel van 10% gedurende de laatste 20 maanden. Hij beweert dat deze wijziging ongeveer 200 miljoen euro per jaar zal besparen. Dit bedrag kan worden gebruikt om de rentetarieven voor studenten te verlagen.

Nederlandse parlementariërs weigeren koning op te nemen in kabinetsformatie

(NLTimes) - De koning zal niet worden betrokken bij de vorming van een nieuw kabinet. Een voorstel van de partijen CDA, SGP, ChristenUnie en BBB om hem op te nemen in het proces van kabinetsformatie werd dinsdag afgewezen door de Tweede Kamer.

De VVD heeft het voorstel afgewezen. Hoewel de partij over het algemeen openstaat voor het idee, wil ze eerst onderzoeken wat de gevolgen in de toekomst kunnen zijn, aldus VVD-parlementariër Ingrid Michon-Derkzen. Op het "eerst mogelijke moment" zal ze vragen om een "gedetailleerde analyse" van de kwestie.

De parlementariërs waren niet tevreden met de verkenningsfase van de kabinetsformatie. Dit is de periode van twee weken tussen de verkiezing en de inauguratie van de nieuwe leden van de Tweede Kamer. Om tijd te besparen, werd een "adviseur" geïntroduceerd. Hun rol was om met partijleiders te overleggen en hun standpunten over de verkiezingsresultaten te bespreken, om zo de mogelijkheid van een nieuw coalitieakkoord in kaart te brengen.

Maar discussies kwamen later op gang na de laatste verkiezingen in 2021, toen twee adviseurs werden gevraagd om een weg naar een coalitie te vinden. Dit gebeurde omdat D66 aandrong op het aanwijzen van een persoon na hun verkiezingsoverwinning. Bovendien waren de twee geselecteerde politici, Annemarie Jorritsma (VVD) en Kajsa Ollongren (D66), beiden politiek actief.

De gesprekken verschoven naar de inhoud van een akkoord en de betrokken personen. Bijvoorbeeld, er werd gesproken over het vinden van een "andere positie" voor Pieter Omtzigt, de "lastige" parlementariër van het CDA. Deze opmerkingen werden genoteerd in de aantekeningen van Ollongren, die werden vastgelegd op camera door een fotograaf van ANP. Dit leidde tot een vertrouwenscrisis binnen Binnenhof.

Hoewel de koning niet zal terugkeren, heeft de Tweede Kamer andere wijzigingen aangenomen om het formatieproces te vergemakkelijken. Een plan van D66 en GroenLinks-PvdA heeft een meerderheidsstem behaald, waardoor de grootste partij een persoon kan aanwijzen als formatieadviseur. Deze persoon moet een "afstand hebben van de dagelijkse politiek" en hun benoeming moet brede steun hebben in de Tweede Kamer.

De Tweede Kamer zal ook overeenstemming bereiken over duidelijke termijnen voor de adviseur om het coalitieakkoord dichterbij te brengen. De termijn kan bijvoorbeeld zes of acht weken zijn. Zodra de termijn verstrijkt, wordt de voortgang besproken in een parlementair debat.